Abidin Nesimi

MARKSÇI SOLUN BİRLİĞİ

PROMETE YAYINLARI

20.59561
NESm

Hüseyin Draman'a...

PROMETE YAYINLARI

...ıklama No.:
...ınıbaş No.: 09878

Promete Yayınları
Rüzgarlı Bahçe Sokak
Park Apt. 7/10 Bakırköy
Tel: 571 00 94

PROMETE YAYINLARI

Dizgi, Baskı: Gözlem Matbaacılık Ltd. Şti.
516 50 31 - 517 04 27
1990 - İSTANBUL

Abidin Nesimi

MARKSÇI SOLUN BİRLİĞİ

PROMETE YAYINLARI
İst – 1990

İÇİNDEKİLER

Marksçı Solun Birliği .....
Toplum Ve Devlet .....
Kapitalist Toplumda Toplumsallık, Sınıfsallık, Tarihsellik .....
Yasallık ve Meşruluk .....
Yasal Parti Ve Yasal Olmayan Parti .....
İnsan Hak Ve Özgürlükleri İle İnsan Ödev Ve Sorumlulukları .....
Devlet Ve Hükümet .....
Ulusalcılık Ve Uluslararasıcılık .....
Ada Avrupası Ve Kara Avrupası Sosyalizmleri .....
Komünistlik Ve Komünalistlik İle Sosyalistlik Ve Demokratlık .....
Birleşik Komünistlik Ve Sosyalist Bireşimcilik .....
Marksçı Sosyalizm Ve Marksçı Komünizm .....
Marksçı Sosyal Demokratlık Ve Marksçı Olmayan Sosyal Demokratlık .....
"Cumhuriyet Gazetesi"ne Gönderilen Mektup .....
"Birlik Tartışmaları Düzenleme Kurulu Başkanlığı"na Sunulan Yazı .....

MARKSÇI SOLUN BİRLİĞİ

1990 da Türkiye'de legal marksçı solun "Türkiye Birleşik Komünist Partisi"nden çok ya bir devrimci sosyalist partide, ya bir devrimci sosyalist blokta, ya da devrimci bir cephede toplanma eğiliminde olduğunu görüyoruz.

Biz de toplumun meşruiyeti, bu meşruiyeti güvenceye alan merkezî devletin yasaları doğrultusunda olan eylemlerden yanayız. Toplumun meşruiyeti ve yasaların güvencesini savunduğumuza göre Türkiye'deki legal marksçı solun da bizim görüşlerimizi paylaşması gerekir.

TBKP, kurulması düşünülen devrimci parti, devrimci blok ya da cephe de toplumun meşruiyeti doğrultusunda olmakla birlikte yasaların güvencesinde değildir. Öte yandan kurulacak bir kitle partisi yasaların güvencesindedir.

Doğaldır ki bizim toplumun meşruiyetini ve merkezî devletin yasalarının güvencesini istememiz, bu yasaların tümünün toplumun meşruiyetini yansıttığı görüşünde olduğumuz anlamına gelmez. Biz toplumun meşruiyetine uygun olmayan merkezî devlet yasalarının toplumun meşruiyetine uygun duruma getirilmesinden yanayız.

Bugünkü toplum düzenimiz kapitalist bir toplum düzenidir. Bu nedenle merkezî devletin yasalarının da bu düzenin meşruiyetini güvenceye alacak biçimde düzenlenmesi gerekir.

Kapitalist toplum düzeninde biri bu düzenin kendi iç çelişkisi olan proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki, biri de toplumla toplumun yöneticileri arasındaki çelişki olmak üzere iki çelişki vardır. Birinci çelişkide proletarya yine proletarya olarak kalmakta, burjuvazi ise tekelci, malî sermaye burjuvazisi durumuna gelmektedir. Tekelci, mali sermaye ya bireye ya da devlete aittir. Kapitalizmin sermayenin bireyde biriken örneği olarak Amerika'yı, devlette biriken örneği olarak da Sovyetler Birliği'ni gösterebiliriz.

Toplumla, onun yöneticileri arasındaki çelişkiye gelince, bu çelişki Amerika'da da, Sovyetler Birliği'nde de vardır. Kapitalizmde proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkiyi evrensel ölçüde çözmek için üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti kaldırmak gerekir.

Buna karşılık her toplumda var olan yöneten-yönetilen çelişkisi süreklidir. Bunun şiddetini azaltmak mümkündür. Bu şiddet bürokrasinin niteliğine göre değişir. Bürokrasi sicille oluşmuşsa bürokrasinin şiddeti yüksek, seçimle oluşmuşsa daha azdır.

Toplumların gelişmesinin evreleri sürü insanı dönemi, sınıflı toplum insanı (efendiye, toprağa, ücrete kölelik) dönemi, sınıfsız toplum insanı dönemi olarak ayrılır. Bir dönemden diğerine geçiş, birtakım bunalımları da getirir. Bu bunalımlar hem birey hem de toplum üzerinde değişiklikler yapar. Değişiklikler hem nitel, hem de nicel karakterlidir. Eğer değişiklikler bireyde genleri değiştiriyor, bu değişiklik sonraki kuşaklarda görülüyorsa hem nicel, hem de nitel karakterlidir. Örneğin omurganın kuyruk sokumuna yakın dört omurunun birbirine yapışması, kuyruğun düşmesi, İngiliz kral soyundan gelenlerde görülen hemofili hastalığının radyoaktivite ile genlerin değiştirilip kökünün kazınması gibi.

Toplumdaki bunalımlar da hem nicel, hem de nitel karakterlidir. Sürü insanı döneminden sınıflı toplum insanı dönemine geçişte birey de toplum da değişmiştir. Bu değişiklikler toprağa yerleşmek, tarım yapmak, ateşi kullanmak, hayvanları evcilleştirmek vb. Bu dönem bugün yaşadığımız güne kadar gelmektedir. Bu dönemdeki tüm değişiklikler nicel değişikliklerdir. Sınıflı toplum dönemindeki değişikliklerden efendiye, toprağa, ücrete köleliğe geçiş değişiklikleri de yine nicel karakterlidir. Çünkü bu dönemde sınıfsallık ve kölelik değişmemiştir.

Dünya sınıflı toplum döneminin ücrete kölelik son aşamasını yaşadığından birey kapitalizmiyle devlet kapi-

talizminin doğurduğu tüm sorunları Türkiye de yaşamaktadır. Wall Street-City ile CIA çelişkisi başka deyişle merkezî devlet-sivil toplum çelişkisi Türkiye'de de kendini göstermektedir. Nitekim 27 Mayıs 1960 eyleminin temsilcilerinden general Cemal Madanoğlu arkadaşımız, 27 Mayıs'ı anlatırken bu eylemi yaptıktan sonra merkezî devletin temsilcileri olan Yargıtay, Danıştay, Sayıştay yetkililerine başvurduğunu, iktidarı onlara bırakmak istediklerini, fakat onların almak istemediklerini, bildirmeleri üzerine Prof. Faruk Erem'i gördüğünü, Faruk Erem'in de kendisine bu konuda İstanbul Üniversitesinden Sıddık Sami Onar'ı görmesinin doğru olacağını söylediğini bir toplantıda söylemişti. Madanoğlu bu toplantıda ayrıca Onar'ı gördüğünü, Onar'ın kendisine ihtilali yapanların oluşturacağı bir komitenin yasama ve yürütme görevini üstlenmesini, bir anayasa ve seçim yasası hazırlatarak halkoyuna sunmalarını, alınacak sonuca göre davranmaları gerektiğini söylediğini belirtti. Bu komite oluşturuldu. Türkeş de bu komiteye alındı ve başbakan yardımcılığı görevine atandı. Madanoğlu başbakanlığın sorumlu olduğu kuruluşlar arasında MİT'in de bulunduğunu, başbakan yardımcısının MİT'e dayanarak kendilerine karşı bir eylemde bulunabileceğini düşünemediğini, söyledi. Türkeş'in MİT'e dayanarak kendilerine karşı duruma geçtiğini anlayınca silahlı kuvvetlere dayanarak Türkeş ve onüç arkadaşını yurtdışına sürebildiklerini söyledi.

Bunun benzeri durum 1908 2. Meşrutiyetin ilanında da kendini gösterdi. Dönemin devlet istihbarat örgütü "hafiyelik" adıyla anılıyordu. Hafiyelik kötü bir eylem diye niteleniyordu. Zamanla müslümanlardan hafiye bulunamaz oldu. Yeni hafiyeler bulundu. Bunlar da müslüman olmayan kimselerdi. Manastırdaki Miralay Sadık Bey ve arkadaşları Talat Paşa'ya müslüman olmayanlardan hafiye örgütü oluşturmasını doğru bulmadıklarını, örgütün hemen dağıtılmasını istediler. Bu arada mülkiyeyi yeni bitirmiş Şükrü Saraçoğlu Talat Paşa'ya aynı kaygıla-

rı taşıdığını bildirdi. Talat Paşa çözüm olarak yüksek öğrenim görmüş olanlardan dönüşlerinde istihbaratta görevlendirilmek üzere bu konuda eğitim için bazı kişileri Avrupa'ya gönderdi.

Talat Paşa'nın başarısızlıklarının nedenlerinden biri de tıpkı Madanoğlu gibi devlet istihbarat örgütünün önemini kavrayamamış olması, örgütün müslüman olmayan halkın eline geçmesini önleyememesidir. Bu durum toplumdaki ekonomik, politik, ideolojik bunalımların çözümlenmesini geciktiren nedenlerden biri olmuştur.

Türkiye bugün de ekonomik, politik, ideolojik bunalımlar içindedir. Bu bunalımlar gerçekte bunalımlar değil, tek bunalımın, başka deyişle kapitalist üretim düzeninden doğan bunalımın yansımaları ya da izdüşümleridir. Kapitalist üretim düzeninden doğan bunalımı gidermekle, bu bunalımın yansımaları ya da izdüşümleri olan ekonomik, politik, ideolojik bunalımları gidermek ayrı konulardır.

Toplumun sorunlarını çözmede ekonomik, politik, ideolojik olanlar arasında hangisinden başlanacağı konusunda bir üstünlük ve öncelik sıralaması yapılabilir. Ancak hangisinden başlanırsa başlansın bu diğer iki bunalımın çözüldüğü ya da çözüleceği anlamına gelmez. Başka deyişle ekonomik, politik, ideolojik öğeler birbirlerine indirgenemez. Bunlar arasındaki bağlantı toplumla devlet arasındaki bağlantı gibidir. Toplum da, devlet de pek çok öğenin bireşimlerinden oluşmaktadır. Her ikisi de nesnelerin, süreçlerin, olayların bireşimleridir. Toplumdaki ekonomik, politik, ideolojik bunalımları çözmek demek, bu bireşimi oluşturan nesneler, süreçler, olaylar arasındaki ilişki ve bağlantıları saptamak ve çözmek demektir.

Biz bu çalışmamızda bu ilişki ve bağlantıların şu aşağıda belirttiğimiz noktaların temel alınarak saptanabileceği ve çözülebileceği kanısındayız. Saptadığımız temel noktalar şunlardır.

Toplum-devlet ilişkisi, insanın toplumsallığı, tarihselliği, sınıfsallığı, yasallık-meşruluk, yasal parti-yasal olmayan parti, insan hak ve özgürlükleri-insan ödev ve sorumlulukları, devlet-hükümet, ulusalcılık-uluslararasıcılık, Ada Avrupası-Kara Avrupası sosyalizmleri, BBB-KKK, komünistlik-komünalistlik, sosyalistlik-demokratlık, birleşik-bireşim, birleşik komünistlik-sosyalist bireşimcilik, Marksçı sosyalizm-Marksçı komünizm, Marksçı Sosyal demokratlık-Marksçı olmayan sosyal demokratlık.

TOPLUM VE DEVLET

İnsanlar yaşamları için gerekli nesneleri, olayları, süreçleri kendi dışlarından alır. Doğa insanı, sürü insanıdır. İnsanın bu niteliği bir çok hayvanın niteliği gibidir. Doğa insanı, tarihin belli bir döneminden sonra toplum insanı olmuştur. Toplum insanı yaşamı için gerekli olanları doğadan aynen değil, doğadan aldıklarını başka biçimlere dönüştürerek sağlar. Bu dönüştürme ateşin bulunmasından ve bazı hayvanların kasgücünden yararlandıktan sonra olmuştur. Doğa insanının toplum insanı durumuna geçişi araç yapmayı öğrendikten sonra olmuştur. Aracı yapanlar araca sahip de olmuş, araç yapamayanlar araçtan yoksun kalmıştır. Böylece de araca sahip olup olmamaya göre farklı amaçları olan insan toplulukları oluşmuştur. Gücü başka bir hayvandan daha çok olan bir hayvan, az güçlü hayvanı kendi buyruğu altına alamaz, onu çalıştıramaz. Oysa güçlü bir insan-üretim araçlarına sahip insan-kendinden daha az güçtekileri buyruğu altına alabilir, çalıştırabilir.

Toplum üretim araçlarına sahip olanlar ile olmayanlar diye ikiye bölünür. Bunların herbirine sınıf denir. Üretim araçlarına sahip olanlar da kendi içlerinde biri üretim araçlarına sahip olanlar diğeri de tüketim araçlarına sahip olanlar diye ayrılır. Üretim araçlarına sahip olanların üretim yapabilmeleri için yalnızca üretim araçlarına sahip olmaları yetmez, ayrıca hem üretim ilkmad-

delerine hem de emeğe gereksinmeleri vardır. Tüketim araçlarına sahip olanların da hem tüketim araçlarına, hem tüketim ilkmaddelerine, hem de emeğe gereksinmeleri vardır. Buna göre, üretim araçlarına sahip olanların üretimine y_1, tüketim araçlarına sahip olanların ürettikleri tüketim maddelerine y_2 dersek aşağıdaki bağlantıları bulabiliriz.

$$y_1 = C_1 + V_1 + S_1$$
$$y_2 = C_2 + V_2 + S_2$$

Burada:

C_1 = üretim araçlarının değeri

C_2 = tüketim araçlarının değeri

V_1 = üretim aracı sahiplerinin çalıştırdıklarının emeğine karşılık ödenen para

V_2 = tüketim aracı sahiplerinin çalıştırdıklarının emeğine karşılık ödenen para

S_1 = üretim araçlarına sahip olanların çalıştırdıklarına ödemedikleri para

S_2 = tüketim araçlarına sahip olanların çalıştırdıklarına ödemedikleri para

$$y_1 = C_1 + C_2$$
$$y_2 = V_1 + V_2 + S_1 + S_2$$

C_1, yukarıda açıklandığı gibi üretim araçlarıdır.

C_2, tüketim araçlarını gösterir. Üretim araçlarının ürettikleri y_1 olduğuna göre $y_1 = C_1 + C_2$ olur. Buna karşılık $C_1 + C_2 = C_1 + V_1 + S_1$ olur. $y_2 = V_1 + V_2 + S_1 + S_2 = C_2 + V_2 + S_2$ bağlantıları elde edilir. Buradan da matematiksel olarak

$$C/_1 + C_2 = C/_1 + V_1 + S_1$$
$$V_1 + V/_2 + S_1 + S/_2 = C_2 + V/_2 + S/_2$$
$$C_2 = V_1 + S_1$$
$$C_2 = V_1 + S_1$$

Buradan C_2'nin $V_1 + S_1$'e eşit olmasının yeterli olduğu sonucu çıkar.

Toplum ve devlet ilişkisi toplumda üretim araçlarına sahip olanların çalıştırdıkları insanlara ödedikleri ve ödemedikleri paranın toplamı tüketim araçlarının değerine eşit olarak kurulmuş olur. Devlet, üretim aracına sahip olanların üretim araçlarında çalıştırılan insanlara ödenen ve ödenmeyen paranın karşılığı kadar tüketim aracı sağlayan güçtür.

Bu tanıma göre devlet ya üretim araçlarına sahip olanların ya da tüketim araçlarına sahip olanların çıkarını sağlar. Eğer devlet üretim araçlarına sahip olanların çıkarını sağlıyorsa, bu takdirde üretim araçlarında çalıştırılanların ödenen ve ödenmeyen bedellerini de karşılar. Devlet yalnızca üretim araçlarına sahip olanların çıkarını sağlamakla yetinmez, tüketim araçlarına sahip olanların çıkarını da sağlar. Hangisinin çıkarını savunursa savunsun,

$C_2 = V_1 + S_1$ olduğundan sonuç değişmez.

Burada sözü edilen devlet, kullanım değerine değil, değişim değerine dayanan toplumda varolan devlettir. Bu toplum da kapitalist toplumdur.

KAPİTALİST TOPLUMDA TOPLUMSALLIK, SINIFSALLIK, TARİHSELLİK

İnsan toplumsal bir varlıktır. İnsan doğa, toplum, düşünce (insan) karşısında hem özne, hem de nesnedir. Birey kendi dışındakileri incelediğinde incelenenler nesne, birey ise öznedir. Buna karşılık birey kendi dışındakilerce (diğer bireylerden biri) inceleniyorsa incelenen birey nesne, inceleyen birey öznedir. Duruma göre her birey hem nesne, hem de öznedir. Böylece her birey aynı nitelikte olur. Nesneyle özne bir birlik gösterir. Ortaçağda ve bugünkü kapitalist toplumlarda özne ve nesne birbirlerinden ayrıdır. Kapitalist olmayan toplumlarda özellikle de Hegel'den sonra özne ile nesnenin birliği asıldır. Burada-

ki birlik soyut özne ile soyut nesnenin birliğidir. Gerçekte düşünce somut insanın, insanların düşüncesidir. Somut insan soyut düşünceyi üretmiştir. Böylece insan her belli anda hem somut, hem de soyuttur. Soyut ve somutun birliğidir. Bugünkü somut insan, düşünceyi üretmezden önceki somut insandan farklıdır. Bugünkü insan (özne) somut özne ile somut nesnenin birliğidir. Başka deyişle bugünkü insan Hegel'in soyut özne ile soyut nesnesinin birliğinin zıttı bir birliktir.

Hegel'de bilimsellik, soyut olanın incelenmesidir. Hegel soyutu inceliyordu, bu nedenle de bilimseldi. İnsan toplumsal olduğundan insanla ilgili elde edilen bilimsel sonuçlar da toplumsaldır. Bu sonuçlar, toplum aynı zamanda sınıflardan oluştuğundan sınıfsaldır da.

Günümüzde ise bilimsellik somut olanın incelenmesidir. Bu somut, bu somutun soyutlamasından oluşturulan somuttur. Bu somut, soyut kategorilerle oluşturulmuştur. Bugünkü insanla ilgili somutluk kategorisi soyut kategorilerin bugüne kadarki somutlaştırılmasıyla oluşturulmuştur. Bugünkü somut insan, soyut kategorilerin bugüne kadarki somutlaştırılmalarının bireşimidir.

Kategoriler Platon'da ontolojik (varlıkbilimsel) olarak başlamış, Aristoteles'de epistemolojik (bilgibilimsel) olmuş, Kant'ta bilgibilimselliğin doruğuna varmış, Hegel'de yine varlıkbilimsel niteliğe dönmüştür. Çağdaş bilimde kategoriler yine varlıkbilimsel olarak düşünülmektedir. Platon'da dört, Aristoteles'de on, Kant'ta oniki olan kategorilerin bugün sonsuz olduğu görülmüştür. Buna göre bilim sonsuzun bilimidir. Sonsuz, entervaller halinde bir dizidir.

Buna göre kapitalist toplumdan önce insanın toplumsallığı, sınıfsallığı, tarihselliği, insanın "tarihsel"liğiyle açıklanıyordu. Kapitalist toplumda ise insanın tarihsellik niteliğine ekonomiklik niteliği de eklenmiştir. Kapitalizm yeniçağda bilimsel buluşlarla ilerlemiş, ticaret öncü

bir değer olmuştur. İnsanın tarihselliği neredeyse unutulmuş, insana bir ekonomik varlık olarak bakılmıştır.

Tarihte merkezi devlet ilk kez yeniçağ başlarında, dünyanın başka bölgelerinin keşfi, sömürgeciliğin, ticaretin ve anamal birikiminin ortaya çıktığı dönemde kurulmuştur. Sömürgelerden nasıl yararlanılacağı, yararlanılanların nasıl dağıtılacağı, nasıl tüketileceği sorunlarıyla karşılaşılmıştır. Bunların düzenlenmesi için kurallar (hukuk), kuralları uygulayacak bir yetke(devlet) gerekmiştir.

Kuşkusuz ilkçağ ile ortaçağda da devlet, dahası imparatorluk ile federasyonlar bile bulunmasına karşın bunlar merkezî nitelikte devletler değildi. Yine ilkçağda ve ortaçağda bir hukuktan da söz edilebilir. Ne var ki bu hukuk aileler arası, kabileler arası bir hukuktu. Üretim tarıma, hayvancılığa dayalı basit biçimlerdeydi. Toplumlar başka ülkeleri tanımıyorlar, başka ülkeleri sömürmüyorlardı. Kısaca paylaşma sorunları yoktu. Bir hukuka ve bu hukuku uygulayacak bir merkezî devlete gereksinimleri yoktu.

YASALLIK VE MEŞRULUK

Yasallık devlete, meşruluk ise topluma özgü niteliklerdir. Devlet, toplum üzerine kurulduğundan yasallık da ancak meşruluk üzerine kurulabilir. Meşru olmayan bir kuralın, durumun yasallığı da söz konusu olamaz. Ama yasal olmayan bir kuralın, durumun meşru olması olanaklıdır. Grevin yasalarca yasal sayılmadığı yıllarda İzmir'de liman işçileri grev yapmışlardı. Grev yasal değil, fakat meşruydu. İşçiler yalnız çalıştıkları gün için değil, çalışsınlar çalışmasınlar her gün için ücret istiyordu. İş olmadığı günler çalışamamalarının sorumluğunun kendilerine ait olmadığını söylüyorlardı. İşçiler, işin olup olmamasına bakılmaksızın sürekli ücret almalarını sağlayacak bir yasanın çıkarılması için grev yapmışlardı. Grev yasal değil, ama meşruydu. Bugün işçilerin bu hakları vardır.

Yasallık biri anayasaya, diğeri de yasalara uygunluk

olarak düşünülür. Genel kural olarak tüm yasaların anayasaya uygun olması gerektiği düşünüldüğünden, anayasanın da Avrupa İnsan Hakları Evrensel Bildirisine uygun olması gerektiğinden tüm yasaların Avrupa İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ne uygun olması gerekir. Bu nedenle Türkiye de 14 Nisan 1987'de Avrupa Topluluğu'na girmek kararı vermiş, AT yasalarını kabul etmiştir.

1982 anayasası da dış anlaşmaların iç düzenlemelere üstün olduğunu kabul etmiştir. Avrupa ile yapılmış bir anlaşma bizim anayasamıza ve yasalarımıza aykırı bile olsa biz o anlaşmaya uymak zorundayız.

Şeriat sözcüğü şer'î'den, şer'î de meşru sözcüğünden türemedir. Meşruluk da topluma özgü bir deyimdir. Böylece şeriat sivil toplumun kuralları anlamına gelir. Şeriat geniş yol, dinsel yol anlamındadır. Yine tarikat, minhac, mezhep sözcükleri de yol anlamındadır. Yol sözcüğü uzun yüzyıllar devletçe dinsel yol olarak anlaşılmıştır. Oysa sivil toplum şeriat, tarikat, minhac, mehzep derken yaşam karşısında alınan tutumu, bir yaşam biçimini anlamaktaydı. Merkezî devlet de sivil toplum üzerine kurulu olduğundan devletin de bu kavramları sivil toplumun anladığı gibi anlaması gerekirdi. Nitekim Osmanlı Devleti Yavuz Selim'e dek layik bir devletti. Devletin dinle bir ilişkisi yoktu. Osmanlı Devleti bazan sünnilere, (Bağdat'taki sünnî halife) bazan de alevîlere (Erdebil'deki imam) yakınlık gösteriyordu. Halifeyle imam arasında bir fark vardır. Bu fark Kuran'ın Bakara Suresi'nin 29. ayetinde belirtilen farktır. Burada Tanrının halifesi "peygamber" değil, "insan"dır. Buna karşılık Kuran'ın Hakka suresinin bir ayetinde ise Tanrının halifesi yoktur, "imam" sıfatıyla görevlendirdiği bir "insan" vardır. Bu nedenle Bakara Suresi'ndeki 29. ayete göre de Tanrı sorumluluğu "insan"a vermiştir. Bu insan bir yerde "peygamber" bir yerde de "imam" olarak gösterilmiştir.

Bitlis'li İdris, Yavuz'un 1514 Çaldıran Seferinden önce İstanbul'a geliyor. Erdebil'de özel mülkiyete son veril-

mekte olduğunu, yerine tekke mülkiyeti konulmak istendiğini, kendisinin bu işleri yapmakta olan Şah İsmail'e karşı savaşmaya hazır olduğunu Yavuz'a söylüyor. Yavuz'a işbirliği öneriyor. Savaş yapılıyor. Osmanlı'nın topu, Safavi Devletinin süvarilerine üstün geliyor. Yavuz kendisine engel olmak isteyen Zülkadiroğulları'nı da yenerek, Mısır'a giriyor. Mısır Devleti emrindeki Abbasilerde bulunan halifeliği alıyor. Yavuz hem padişah hem halife oluyor. Yavuz'un oğlu Kanunî Süleyman 1525'te Macaristan'ı işgal ediyor. Macarlar, Boşnaklar, Bogomiller, Arnavutlar direnmiyor. Böylelikle Macaristan'daki Alevî-Bektaşilerin başkanı Balım Sultan Nevşehir'e Hacı Bektaş Tekkesine getiriliyor. Aynı yıllarda Mısır'daki Hain Ahmet Paşa Osmanlı'ya karşı ayaklanıyor. Mısır'da halifeliği diriltmek istiyor. Padişah Kanunî Süleyman bu durumda Hacı Bektaş'taki Balım Sultan'la işbirliği yapıyor. Hilafet sorunlarının tartışıldığı bu yıllarda Kanunî Halep'teki Zeynettin Halebi'den aldığı fetvayla hem sünni, hem de alevî halifelikten vazgeçiyor. Bir daha da Osmanlı'da halifelik söz konusu olmuyor. Ancak Ruslar Küçük Kaynarca Anlaşması'yla Osmanlı Padişahının dünya müslümanlarının halifesi olduğunu, Rus çarının da dünya ortodokslarının başkanı olduğunu Osmanlı'ya kabul ettirdiler.

Öte yandan Kırım müslümanlarının temsilcisi Şahingiray Kırım müslümanlarının Çarlık'taki Ufa kentinde bulunan müftünün Çarlıktaki tüm müslümanların temsilcisi olarak tanınmasını, kendilerinin İstanbul'a bağlanmak istemediklerini, Ufa'ya bağlanacaklarını padişaha ve çara bildiriyor. Bunun üzerine Çar Şahingiray'ı Kafkasya'ya gönderiyor. Şahingiray Kafkasya'dan İstanbul'la ilişki kuruyor, Paris'e kaçıyor.

Bu durum Çin Türkistan'ında İslâmların iktidara gelmesine kadar sürüyor. Napolyon Mısır'ı işgal edince müslüman olduğunu, İslamlık için çalışacağını, bu nedenle de kendisinin müslümanların halifesi olduğunu öne sürüyor.

Akka'da Cezzar Ahmet Paşa'ya yenilince müslümanlığının tıpkı Şahingiray'da olduğu gibi kendisine bir yarar sağlamadığını görüyor.

Kısa Yavuz ve Kanunî dönemi dışında 2. Abdülhamit'e kadar Osmanlı devleti din devleti değildir. Padişahlar aynı zamanda halife değildir. 2. Abdülhamit döneminde İngiltere Çarlık Rusya'sının Hindistan'a, Çin'e ulaşması olasılığına karşı Osmanlı'nın güçlendirilmesi gerektiği düşüncesiyle 2. Abdülhamit'in halifeliği kabul etmesini istedi. Abdülhamit de kabul etti. 1. Dünya Savaşında 2. Abdülhamitten sonra padişah ve halife olan Mehmet Reşat halife sıfatıyla dünya müslümanlarına Osmanlı'ya savaş açanlara karşı "cihat" ilan ettiyse de dünya müslümanları cihat çağrısına uymadı. 1922'de Osmanlı saltanatıyla Osmanlı hilafeti birbirinden ayrıldı. Daha sonra 1924'te hilafet de kaldırıldı. Bugün ise layik topluma yeniden dönmüş bulunuyoruz. Osmanlı padişahlarından pek azı ayrıca halifelik sıfatını da taşımış olmasına karşın yüzyıllar boyu halifelik sorun olmuştur.

Özetle şeriat'ın, hilafetin sivil toplumla ilgili olmayıp, merkezî devletle ilgili olduğu, meşruiyeti değil, yasallığı yansıttığı açıklanmış olmaktadır.

YASAL PARTİ VE YASAL OLMAYAN PARTİ

Türkiye'de yasal parti "Medeni Kanun"a göre kurulan partidir. Bu partinin devletçe tescili zorunlu değildir. "Medenî Kanun"da tescil ancak ekonomik örgütler için sözkonusudur. Kapitalist Avrupa'da yasal parti-yasal olmayan parti ayrımı yoktur. Bizde böyle bir ayrımın yapılabilmesinin nedeni "Cemiyetler Kanunu"nda yasallık kazanabilmesi için partinin tescil zorunluluğunun olmasıdır. İki yasa arasındaki çelişki, "Cemiyetler Kanunu"ndan tescil zorunluluğunu kaldırıp "Cemiyetler Kanunu"nu "Medenî Kanun"a uydurmakla giderilebilir. Kapitalist Avrupa'da yasalar arasında çelişki olduğunda sonraki yasa esas alınır. Çünkü orada son yasa, önceki yasanın

eksiklerini giderir biçimde çıkmaktadır. Oysa bizde tersi olmuştur. Biz bu ilkeye değil, Türkiye'deki uygulanışına karşıyız.

Yasal parti-yasal olmayan parti dendiğinde akla, icazetli parti, şerbetli parti, illegal parti, takiye, cephe vb. konular gelir.

Batıda yasal partiyle icazetli parti kavramları eşanlamdadır. Batıda hiçbir yasa kurulu düzeni savunmayı zorunlu tutmaz. Kişileri her konuda serbest bırakır. Kişiler devlete karşı değil, kendilerine karşı sorumludur. Batıda devletler her geçen gün kişiye karşı varlığını en az hissettiren bir konuma girmektedirler. Bu nedenle batıda kişiler bazı ekonomik eylemler dışındaki tüm eylemlerinde devletin varlığını hissetmezler. Batıda bazı ekonomik eylemler dışında kalan tüm eylemler için icazet almak zorunluğu yoktur. Kişinin bazı ekonomik eylemler dışında kalan tüm eylemleri zaten yasal kabul edilmektedir. Bizde sorunlar yaratan yasal ve yasal olmayan parti, icazetli parti, şerbetli parti, illegal parti, takiyecilik, cephe kurup kurmamak, blok kurup kurmamakla ilgili sorunlar yoktur.

Türkiye'ye gelince Cumhuriyetimizin ilk yıllarında bizde de durum batıdakinin aynıydı. "Medenî Kanun" demokratik bir düzen için yeterliydi. Takriri Sükûn yasasından sonra demokratik düzen bozuldu. Medenî Kanuna göre kullanılan çeşitli yurttaşlık hakları için ayrı ayrı yasalar çıkarılarak hak ve özgürlüklerin kullanılması engellendi. Medenî Kanunun çıkarılan bu geri yasalara uyarlanması istendi.

Batıda yasal parti-yasal olmayan parti ayrımı olmadığı gibi icazetli-icazetsiz parti de yoktur. İcazet konusundaki görüşlerimizi Sosyalist Parti Genel Sekreteri Alaattin Tiritoğlu'na 15 Şubat 1961 ve Mehmet Ali Aybar, Sadın Aren, Kemal Nebioğlu, Muzaffer-Karan, Behice Boran'a yolladığımız ortak 19 Aralık 1968 tarihli mektuplarımızda belirtmiştik. Bu mektuplarımız 1969'da yayınladığı-

mız "Sosyalistlere Açık Mektup" adlı yapıtımızda yer almıştır.

İcazet konusunda yine 23 Şubat 1971'de yayınladığımız "Yeni Yolda - Yeni Dünyada BİRLİK" adlı "geniş cephe"ci sosyalist dergimizin 2. sayısının 12. ve 13. sayfalarında görüşlerimizi açıklamıştık.

"Türkiyedeki sosyalistler egemen sınıf karşısındaki durumlarına göre üçe ayrılırlar: 1- İcazetli sosyalistler 2- Şerbetli sosyalistler 3- İllegal sosyalistler. İcazetli sosyalistler, egemen sınıfın iradesi dahilinde hareket eden, onun müsaade ettiği araçlarla mücadeleyi kabul eden, yasalar dışı bir duruma düşmek istemeyen sosyalistlerdir... Ruhsatlı yayın yapan bütün legal sosyalistler icazetlidir. Yasaların müsaade etmediği konularda faaliyet gösterdiği halde kovuşturulmayan, ya da kovuşturulduğu halde yakalanmayan ve cezalandırılmayan sosyalistler ise şerbetli sosyalistlerdir. İllegal sosyalistler ise yasaların meşruiyetini kabul etmediği yoldan sosyalizmi uygulamak isteyenlerdir. .... Burada icazetli ve şerbetli sosyalistlerin farkını, diğer bir anlatımla ödünle, danışıklı dövüşün (muvazaa) farkını da belirtelim. Şerbetli sosyalistler danışıklı dövüşçülerdir. Bunun en güzel örneğini "oniki levha" yasalarında görüyoruz. Bu yasalar Eski Roma toplumunun hukuk anlayışını yansıtır. Sınıflar arasındaki ilişkileri düzenler. Bu yasalarda danışıklı dövüş, olmayanı olmuş, olanı olmamış biçiminde göstermek diye nitelenmiştir. Buna göre şerbetli sosyalistler, sosyalizme karşı olanı sosyalist, sosyalizmden yana olanı da sosyalizme karşı gösterenlerdir.

Ödüne gelince, bu meşrudur. Her co-existance'çı sosyalist bunu yapar. Ödün iki tarafın bağımsız istemleriyle yaptıkları sözleşmedeki eylemin eşdeğer olmamasıdır. Zaten her sözleşmede zayıf taraf, güçlü tarafa ödün verecektir. Ancak her ödünün de bir sınırı vardır. Bu sınırın aşılmasında, yani gabin durumunu almasında sözleşme geçersizdir.

Biz co-existance'çı sosyalistler, eylemlerin eşitsizliğini biliriz. Örs (yönetilen) olduğumuz sürece balyozun (yöneten) darbesini yemeye mahkûmuz. Bu nedenle sözleşmelerimizin eylemlerinde eşdeğerlilik olamaz.

Fakat aynı zamanda biz, her sözleşmenin ancak süre ile sınırlı olduğunu da biliriz. Süresiz sözleşme geçersizdir. Bu nedenle ödünlerimiz de süre ile sınırlıdır. Alevî fıkhında buna mut'a denir."

Yasal partiyle yasal olmayan parti, icazetlik (izin alma), şerbetlilik, illegallik, takiyecilik, cephecilik... vb. konularda 1977'de yayımladığımız "Devlet Politikası" adlı yapıtımızda da görüşlerimizi belirtmiştik. Yapıtımızın 1-3. sayfalarında şunları yazmıştık.

".... Biz, izinli (icazetli) politikanın tutarlı bir politika olmayacağını bilmiyor değiliz. .... Bizim muhataplarımız, yasal sınırlar içinde kalanlar, kalmak isteyenlerdir. Biz eylemlerimizi yasal sınırlar dışına çıkanlara, çıkmak isteyenlere beğendirmek gereğini de duymuyoruz. Biz izinli politikadan yanayız, fakat danışıklı dövüşten (muvazaa) yana değiliz. Fakat ideolojik değil, stratejik ve taktik alanlarda egemen güçlerle işbirliği yapmaya da, ödünler vermeye de karşı değiliz. Danışıklı dövüşü yasal, başka deyişle ahlaksal bir eylem olarak görmeyiz. Yasallık egemen güçlerin izin verdiği sınırlar içinde yürürlükteki yasalar çerçevesinde yapılan eylemlerdir. Danışıklı dövüş ise egemen güçlerle anlaşarak yürürlükteki yasaları çiğnemektir. Danışıklı dövüşle egemen sınıfın yönetilen sınıflara tanıdığı hak ve özgürlüklerin dolaylı olarak kaldırılması amacı güdülür. Bazı kişiler egemen gücün izni ile yürürlükteki yasaları birbirlerinden ayırırlar. Yasal durum deyince, egemen gücün iznini değil, yürürlükteki yasaları anlarlar. Bunlara göre yürürlükteki yasalar mutlak aklın ürünüdürler, egemen güçlerin izin belgeleri değil. Biz bu kanıda değiliz. Yürürlükteki yasalar egemen gücün izin belgeleridir. Egemen güç, bazan vereceği iznin sınırlarını

yasalara tam olarak yansıtamaz. Örneğin TCK 141, 142. maddelerde suç, kurulu düzeni sağ ya da sol hangi doğrultuda olursa olsun değiştirmektir. Oysa egemen güç sağa izin vermekte sola vermemektedir. Bu durumda izin ile yasallık çelişir durumdadır. Fakat yasaların uygulanması bu çelişkiyi gidermekte, egemen gücün izin verdiği doğrultuda olmaktadır. Eğer egemen güç için tehlike sağdan gelseydi, bugün sola uygulanan maddeler sağa uygulanacaktı."

İllegal sosyalistler ise merkezî devlete karşı, başka deyişle yasalara karşı, fakat sivil toplumun meşruiyet anlayışına uygun eylemde bulunduklarını söyleyenlerdir. Bunların sivil toplumun meşruiyet anlayışına uygun eylemde bulunup bulunmadıklarının ölçütü, toplumun kendilerine gösterdiği ilgidir. Bu nedenle bir partinin yasal olup olmadığının ölçütü de toplumun bu partilere gösterdiği ilgiyle bağımlıdır, merkezî devletin tanımlamalarıyla değil. Legal parti ile illegal parti arasında disipline dayalı bir bağlantı yoktur, tarihsel bir bağlantı vardır. Bu nedenle bunların birbirlerine üstünlüğü yoktur. Bu görüş Batı'da da geçerlidir. Türkiye'de de geçerli olmasını isteriz. Oysa yasalarımız buna karşıdır. Legal bir partinin illegaliteye bağlılığına izin vermez. Böylece legal partiyle illegal parti işbirliğinde bulunamaz. Ya legal parti illegalleşir, ya da illegal parti legalleşir. Yasalarımıza göre her ikisi de suçtur. Legal partinin illegal parti gibi, illegal partinin de legal parti gibi davranmasına "Takiye" denir.

Takiye, bir partinin legal iken illegal, illegal iken legal davranması olduğu gibi bu partinin Ada Avrupası görüşünde olduğu halde Kara Avrupası görüşünden yana görünmesi ya da Kara Avrupası görüşünden yana olduğu halde Ada Avrupası görüşünden yana görünmesi biçiminde de belirir. Ada Avrupası Atlas Okyanusundan İstanbul Boğazına kadar olan bölge, Kara Avrupası ise Almanya'dan Hindistan'a kadar olan bölgedir.

İttihat Ve Terakki Kara Avrupası görüşünden, Hürriyet Ve İtilaf ise Ada Avrupası görüşünden yanaydı. 1. Dünya Savaşı sonunda Ada Avrupası üstün geldiği için Türkiye'de de Ada Avrupası görüşünün geçerli olması beklenirdi. Oysa iktidardaki İttihat Ve Terakki Partisi Kara Avrupası görüşünden yanaydı. Bu iki görüş çatıştı. Savaş Ada Avrupası görüşünde olanlar lehine sonuçlandı ise de, Türkiye'de iktidar Kara Avrupası görüşünden yana olanların elinde olduğundan bunlar da Kara Avrupası görüşünden yana göründüler. İttihat Ve Terakki Partisi gerçekte Kara Avrupası görüşünden yana olduğu halde, Ada Avrupası görüşünden yana göründü. Başka deyişle her iki parti de takiye yaptı. Hürriyet Ve İtilâf içteki güce (İttihat Ve Terakki), İttihat Ve Terakki de dıştaki güce (Ada Avrupası görüşündé olanların savaş üstünlüğü) boyun eğdiler.

Takiye Caferî fıkhında yer alan bir kavramdır. Sünnî fıkıhta ve Zeydî fıkıhta takiye yoktur. Takiye göründüğü gibi olmamak, olunduğu gibi görünmemektir. Sünnîlikte kişi "Allah rızası için" sözünü duyunca doğru söylemeye zorunludur. Oysa Caferîlikte (Takiye) "Allah rızası için" sözüne gerek yoktur. Şeriye Mahkemelerinde kişinin doğruyu söylemesini sağlamak için, doğruyu söyleyeceğine inanabilmek için, Caferî mezhebinden olmadığını, sünnî olduğunu, iki sünnî tanıkla ispat zorunluğu vardı. Son aylarda gazetelerde, Amerikan elçisinin Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü Hasan Cemal'e, Türkiye'yi ve Ortadoğu'yu yönetenlerin takiye yaptığını belirterek yakındığı yazılmıştır. Amerikan elçisi Türkiye'nin çoğunluğunun sünnî olduğunu, ülkede temsilî demokrasinin geçerli olduğunu her halde bilen biridir. Elçi Caferî'ler için geçerli takiyenin sünnîlerce kullanılmasını yadırgadığını belirtmiştir.

Amerikan elçisine göre Türkiye ve Ortadoğu'da halkın egemenliğini sağlamak yönünde yapılan eylemlerde örneğin Atatürk-İnönü hareketinde yöneticiler takiyeye

başvurmuşlardır. Kurtuluş Savaşında yöneticiler Sovyetlere Komünist görünüp komünizme karşı, İngiltere'ye kapitalist görünüp kapitalizme karşı tavır almışlardır.

Elçiye göre bugün de yöneticiler (Atatürk-İnönü yanlıları) takiye yapmaktadır. Bugün ise Atatürk döneminin tersine, yöneticiler komünizme karşı görünüp, komünizmden yanadır. Her iki tavır da takiyedir. Elçiye göre takiye Caferî'lere özgü bir yöntem olduğundan, Türkiye'nin çoğunluğunun sünnî olmasından ve nispî temsil sistemi uygulandığından sünnîlerin takiye yapmaları anlaşılır bir durum değildir.

Türkiye'de Amerika'ya karşı olanların çoğunluğu Caferî'dir. Caferîlerin de hemen tümü sosyal demokrattır. Caferî'lerin takiyeden yana olmaları doğaldır. Takiyenin bugünkü uygulaması Amerika'dan yana görünüp Sovyetleri savunmak, Sovyetler'den yana görünüp Amerika'yı savunmaktır.

Diğer bir anlatımla Ada Avrupası görüşünden yana görünüp, Kara Avrupası görüşünü, Kara Avrupası görüşünden yana görünüp, Ada Avrupası görüşünü savunmaktır.

Türkiye ve Ortadoğu böyle davranmaya zorunludur. Bu zorunluluklardan başlıcası üretim ve tüketim dengesizliğidir. Üretim planlanmamıştır ve bu düzen içinde planlanamaz da. Tam istihdam gerçekleşmemiştir ve gerçekleştirilemez de. Bölgesel barış gerçekleşmemiştir ve gerçekleştirilemez de.

Bunları gerçekleştirebilmek için Türkiye ve Ortadoğu'nun tekelci, uluslararasıcı, çokuluslu finans kapitalci görünüp tekelciliğe, uluslararasıcılığa, çokuluslu finans kapitalciliğe karşı tavır almak; bir yandan da tekelciliğe, uluslararasıcılığa, çok uluslu finans kapitalciliğe karşı görünüp tekelciliği, uluslararasıcılığı, çok uluslu finans kapitalciliği savunmakla olanaklıdır. Bunun da adı takiyedir.

Takiye politikasının uygulaması ise Solverein (Gümrük Birliği)i savunduğumuz halde buna karşı görünmek, ulusal kurtuluşçuluğu (irredantizm) savunduğumuz halde buna karşı görünmek, kısaca Kara Avrupası düşüncesini (AT başta olmak üzere Kara Avrupasının tüm kuruluş ve değerleri) savunduğumuz halde bunlara karşı görünmek biçiminde olacaktır.

Takiye sonsuzca uygulanamayacağına göre takiyeyi uygulayanların bunu uygulayacakları dönemi doğru saptamaları gerekir. Türkiye bu politikayı Ada Avrupasıyla Kara Avrupasının anlaşacakları tarihe kadar olan dönem içinde uygulayabilir. Bu politika Ada Avrupasının Doğu Avrupa'yla, anlaşmasına ve Balkanlar'la Ortadoğu'nun birbirinden ayrılmasına kadar geçecek süre içinde geçerli olabilir. Ada Avrupasıyla Doğu Avrupa Solverein'i (Gümrük Birliği), ve ayrılıkçılığa (Separatizm) karşı ulusal kurtuluşçuluğu, toplumsal kurtuluşçuluğu gerçekleştirince bu anlaşma yapılmış olacaktır. Bu anlaşmaya benzer bir anlaşma 1917 Ekim Devrimi'nden sonra İngiltere ile Sovyetler Birliği arasında yapılmıştır. Bu anlaşmaya göre İngilizler Sovyetler Birliği'ne makina yapan makina sanayisini kuracaklar. Buna karşılık Sovyetler Birliği de Ekim Devrimi'ni kendi ülkesi sınırları içinde tutacaktır. Gerçekte İngiltere kapitalizmi, Sovyetler Birliği de Ekim Devrimi'ni (sosyalizmi) evrenselleştirmek amaçlarında oldukları halde amaçlarını gizleyerek böyle bir anlaşma yaptılar. Başka deyişle takiye yaptılar.

Yasal parti-yasal olmayan parti konusunda buraya kadar icazetlik, şerbetlilik, illegallik, takiye konularına değindik. Şimdi de yasal parti-yasal olmayan parti konusuyla ilişkileri nedeniyle federasyon, konfederasyon, ünyon, üniter devlet, cephe, blok gibi konulardaki görüşlerimizi açıklayalım.

Federasyon, birden çok eyaletin ya da başka siyasal birimin, her biri kendi temel siyasal bütünlüğünü koruya-

rak, tek bir merkez altında birleştiği siyasal örgütlenme biçimidir. Federasyonlarca oluşturulan federal sistemlerde bu bütünlük temel politikaların görüşmeler yoluyla oluşturulması, yürütülmesi ve böylece bütün üyelerin kararların alınması ve uygulanmasında söz sahibi olmasıyla sağlanır.

Konfederasyon, bağımsız devletlerin ortak ve sınırlı çıkarlar için, iç ve dış egemenliklerini koruyarak, bir antlaşmayla oluşturdukları topluluk. Konfederasyon üyeleri diledikleri zaman topluluktan çıkabilir. Konfederasyonun değiştirilmesi ise üye devletlerin oybirliğine bağlıdır. Üye devletler arasında işbirliğini sağlamak için genellikle üye devletlerin yetkili temsilcilerinden kurulu, diplomatik nitelikte bir danışma organı oluşturulur.

Ünyon, bir yönüyle federasyona, bir yönüyle de konfederasyona benzer. Federasyonda üye devletlerden biri diğer üye devletlerin izniyle federasyondan ayrılabilir. Ünyonda da böyledir. Konfederasyonda ise ayrılma üye devletin kendi isteğiyle gerçekleşir. Bu durum da yine ünyonda da aynıdır.

Türkiye tek ulus, tek budun, tek devlet kabul edilmiştir. Ülkesi ve ulusuyla bölünmez bir bütün olduğu anayasasında yazılıdır. Bu nedenle Türkiye'de ne federasyon, ne konfederasyon, ne de ünyon biçiminde bir örgütlenme düşünülemez. Türkiye üniter bir devlettir. Üniter devletlerde tek parti egemenliği vardır. Türkiye, anayasasına göre çok partili bir düzendedir. Çok partili olduğumuz için AT'na girebiliriz.

Yasal parti-yasal olmayan parti konusunda son olarak da cephe ve blok hakkındaki görüşlerimizi belirtelim. Anayasamıza göre cephe ve blok kurmak da düşünülemez. Anayasamız partiler düzenini öngördüğünden bir kitle partisi kurulabilir. Anayasamız ancak gerçek kişilerin örgütlenmesine izin vermektedir, tüzel kişilerin örgütlenmesine değil.

İNSAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ İLE İNSAN ÖDEV VE SORUMLULUKLARI

Kapitalist Avrupa'da ödev deyince akla buyruklar gelir. Buyruğu toplumun kurduğu devlet koyar. Buyruğun yerine getirilmemesi sorumluluğu gerektirir. Buyruğun gereğini yerine getirmeyen, kendine karşı-devlete karşı değil-sorumluluğunu yerine getirmemiş sayılır. Hakta ise, bir sorumluluk yoktur. Kişi hakkını kullanıp kullanmamakta özgürdür. Örneğin, anayasamızda seçme'nin bir hak mı yoksa bir ödev mi olduğu açıkça belirtilmemiştir. 26 Mart 1989 yerel seçimlerinden bir gün önce Yüksek Seçim Kurulu yerel seçimlere katılmamanın cezayı gerektirmeyeceği konusunda bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride bu yerel seçimlere katılmayacak olanlara ceza verileceğinin yasaya konulmasının unutulmuş olduğu açıklandı. Bu nedenle 26 Mart 1989 yerel seçimlerine katılmayacak olanlara ceza verilmeyeceği bildirildi.

Biz Erdal İnönü'ye seçime katılmanın yurttaşın ödevi değil hakkı olduğu, seçime katılmamaktan dolayı uğrayacağı cezaya karşı yargıya başvurma hakkının da bulunmamasının, idarenin her türlü işleminin yargı denetiminde olduğu kuralına aykırı bulunduğunu, bunun için Anayasa Mahkemesine gidilmesinin gerektiğini bildiren 3 Şubat 1989 tarihli bir mektup göndermiştik. Bu mektubumuz daha sonra yayınladığımız "AET'li Bilimsel Sosyalistlere Çağrı" yapıtımızda yeralmıştır. Yapıtımızın 71. s.da yer alan bu mektupta "İlginç bir nokta da, sosyal demokrat yönetici kadro 1983-1987 döneminde ve -bugünkü 26 Mart 1989 yerel seçimlerinde de-seçimlerin birer seçim değil, birer tercih olduğunu seçmene anlatmamış, seçme'nin bir ödev değil, bir hak olduğunu, hak'kı kullanıp kullanmamanın yurttaşın kendi bileceği bir iş olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine bile başvurmamıştır." demiştik.

Avrupada bir hakkı kullanıp kullanmamakta kişi öz-

gür olduğundan orada insan hak ve özgürlükleri sözkonusudur, insan ödevleri ve sorumlulukları değil. Bizde ise durum yine yasal partiyle-yasal olmayan parti sorununda olduğu gibi Avrupa'daki durumun tersidir. Bizde demokrasi katılımcı değil (sovyet, etajenero) temsilîdir. (duma, parlamento). Bu temsilî oluş bile eksiktir. Demokrasimiz nisbî temsil niteliğindedir. Fakat bu nisbî temsil bile ulusal değil, siyasaldır.

DEVLET VE HÜKÜMET

Devlet, çağdaş anlamıyla, belirli bir ülkede yaşayan insan topluluğunun, egemenlik ve bağımsızlık temelinde oluşturduğu siyasal örgütlenmedir. Günümüzde ulusal devletle özdeşleşen devlet kurumunun tanımı, niteliği, işlevleri ve toplumla olan ilişkisi çağlar boyunca değişik biçimler almıştır.

Devlet anayasayla, hükümet ise dönemsel seçimlerle parlamentoda çoğunluğu sağlayan partilerce belirlenir. Kapitalist Avrupa'da cumhuriyet bir devlet düzeni değil, bir hükümet biçimidir. Bizde ise cumhuriyet bir devlet düzenidir. Kapitalist Avrupa'da cumhuriyetin nitelikleri anayasayla değil, hükümeti kuran parti ya da partilerce belirlenir. Eğer biz de cumhuriyeti Avrupa gibi bir hükümet biçimi olarak anlarsak, o zaman anayasamızdan Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratiklik, ulusallık, layiklik, sosyallik, hukuksallık niteliklerinden yalnızca demokratikliği devlet düzeni olarak korumamız, diğerlerini ise hükümetin nitelikleri olarak kabul etmemiz yeterli olacaktır.

Biz devlet ve hükümet konusunda görüşlerimizi "Türkiye Avrupa Topluluğunda" adlı yapıtımızın 27-34. s.da da açıklamıştık.

".... Anayasamıza göre cumhuriyet bir hükümet biçimi değil, bir devlet düzenidir." Birleşmiş Milletler" görüşünde ise cumhuriyet bir hükümet biçimidir, bir devlet düzeni değildir. Türkiye "Birleşmiş Milletler" üyesidir. "Birleş-

miş Milletler" ülküsünü savunmaktadır. Demek ki cumhuriyet bir hükümet biçimidir. Öte yandan anayasamız "Türkiye Cumhuriyeti Devleti" demek suretiyle cumhuriyetin bir devlet düzeni olduğunu belirtmektedir. Şimdi bu çelişkinin nereden kaynaklandığını göstermeye çalışalım.

Türkiye Devleti belli bir tarihten sonra Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılarak kurulmuştur. Buna göre Türkiye Devleti, Osmanlı Kanun-u Esasi'sine göre kurulmuş bir hükümettir. Bu hükümet de 23 Nisan 1920'de Osmanlı Kanun-u Esasisi'ne göre kurulmuştur. Bu hükümet 1 Kasım 1922'de Osmanlı Devleti'nden ayrılmıştır. Demek ki 23 Nisan 1920 den 1 Kasım 1922'ye kadar Türkiye'ye, Osmanlı Kanun-u Esasisi'ne göre kurulmuş; Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'yla da örgütlenmiş bir hükümet egemen olmuştur. Teşkilat-ı Esasiye'de Kanun-u Esasi'de yer alan maddeler (devletin dili, dini, merkezi, vergi düzeni...) yer almamıştır. 1 Kasım 1922 de saltanat kaldırıldı. Saltanatı ifade eden Kanun-u Esasi de yürürlükten kalkmış oldu. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu, Kanun-u Esasi yerine kullanılmaya başlandı. Kanun-u Esasi'deki maddeler Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'na aktarılmadı. 29 Ekim 1923'de cumhuriyet ilan edilince de cumhuriyetin bir devlet düzeni mi, yoksa bir hükümet biçimi mi olduğu açıklığa kavuşmadı. 27 Mayıs 1960'tan sonra Millî Birlik Komitesi'nce benimsenen 1961 anayasasında da cumhuriyetin bir devlet düzeni mi, yoksa bir hükümet biçimi mi olduğu belirtilmemiştir. Cumhuriyetin bir devlet düzeni olduğu kabul edilmişse bu cumhuriyetin niteliklerinin neler olduğu ve bu niteliklerin güvenceye alınmış olması da gerekir. T.C.'nin nitelikleri ulusallık, demokratiklik, layiklik, sosyallik, hukuksallık güvenceye alınmamıştır. Bu nitelikler yasa koyucu tarafından parlamentoda çoğunluğu sağlayan partilerce değiştirilebilir sayılmıştır. 1982 anayasası ise 1961 anayasasındaki cumhuriyetin temel niteliklerini (ulusallık, demokratiklik, layiklik... vb.) aynen

benimsediği gibi ayrıca bu nitelikleri parlamento çoğunluğunun değiştiremeyeceği kuralını da koyarak güvenceye bağlamıştır. Oysa Teşkilat-ı Esasiye ve 1961 anayasasında yalnızca cumhuriyetin değiştirilemeyeceği belirtilmiştir.

Bu durumda partiler ancak bu nitelikleri (ulusal, demokrat, layik, sosyal, hukuksal) taşıyabilir, görevleri de ancak anayasanın uygulanmasını denetlemektir. Cumhuriyete yeni bir nitelik kazandırmak değildir.

1982 anayasası bir yandan da partilerin demokratik hayatın vazgeçilmez unsurları olduğunu belirtmektedir. Böylece cumhuriyet devlet düzeni değil, hükümet biçimi olmaktadır.

AT, üyeleri arasında din, dil, ırk, sınıf, mezhep, renk, cinsiyet... vb. ayrım gözetmeyen bir topluluktur. Anayasamızda ulusallık, demokratiklik, layiklik... vb. kavramlarını AT'nun uygulamasıyla bizim uygulamamız arasında farklar vardır. Bu farklılık AT'nun din, dil, ırk, sınıf, mezhep, renk, cinsiyet konularına bakışıyla, aynı konulara bizim bakışımız arasında da ortaya çıkmaktadır.

Bu açıklamalar çerçevesinde AT'na girebilmemiz için 1982 anayasasının değiştirilmesi gerekir. Oysa anayasanın cumhuriyetin niteliklerini belirleyen maddelerini (ulusal, demokratik, layik... vb.) değiştirmek yine anayasa tarafından yasaklanmıştır. AT'na girmek cumhuriyetin temel niteliklerini belirleyen bu maddelerin kaldırılmasını gerektirmektedir. AT, yalnızca insan hak ve özgürlüklerine dayalı bir federatif cumhuriyettir. Bu nitelikteki bir federasyona girmemiz anayasamıza göre olanaklı değildir. Yine anayasamız Türkiye Cumhuriyetinin dış ülkelerle yaptığı bir anlaşmanın anayasaya uygun olup olmadığına bakmamaktadır. Şimdi yapılacak iş Türkiye'nin dış ülkelerle ve özellikle AT ile yaptığı anlaşmalara uygun bir iç düzenleme getirmektir. Bu iç düzen, kurulu düzenin ya ıslah ve ikmali ya da tağyir ve tebdiliyle olabilir.

Eğer yürürlükteki anayasa kurulu düzenin değiştiril-

mesine açık ve yürürlükteki yasalar buna kapalıysa, ülkede Anayasa Mahkemesi varsa, Anayasa Mahkemesine başvurarak soruna bir çözüm getirilebilir. Buna karşılık kurulu düzenin yürürlükteki yasaları anayasaya uygun, anayasa kurulu düzeni ıslah ve ikmale kapalıysa bu durumda da yapılacak iş anayasayı kurulu düzeni ıslah ve ikmale açık duruma getirmektir. Anayasa kurulu düzeni ıslah ve ikmale kapalı ise iki çözüm vardır. Ya seçim yoluyla ya da zor kullanarak anayasayı değiştirmek. Biz zor kullanarak anayasayı değiştirmekten yana değiliz.

Türkiye 14 Nisan 1987 den bu yana kurulu düzeni ıslah ve ikmal yoluyla insan hak ve özgürlüklerini, işkencesiz yaşamın gerçekleştirilmesini kabul etmiştir. Bu nedenle bugünkü görev anayasayı bu yönde değiştirmektir. Bu değişiklik de Duguit-Austian-Kelson görüşlerine uygun olarak yapılmalıdır. ("Türkiye Avrupa Topluluğunda" yapıtımızın 27-29.s.)

Kısaca ülkemizde yaşanan devlet-hükümet çelişkisi Prens Sabahattin, Mahir Sait, Rauf Orbay, Ali Fuat Cebesoy, Fethi Okyar, Atatürk, İnönü... vb. yoluyla tartışılarak günümüze dek gelmiştir.

Devlet-hükümet sorununun çözümü tıpkı AT ülkelerinde olduğu gibi cumhuriyeti bir devlet düzeni değil, bir hükümet biçimi olarak kabul etmek, anayasamızda cumhuriyetin nitelikleri olarak sayılan demokratiklik, ulusallık, layiklik, sosyallik, hukuksallık niteliklerinden yalnızca demokratikliği devlet niteliği saymamız, diğerlerini ise hükümet nitelikleri olarak kabul etmemiz yeterli olacaktır.

ULUSALCILIK VE ULUSLARARASICILIK

Ulus, eski dilde millet, yabancı dillerde nation anlamında kullanılır. Ulusal millî, national; ulusalcı milliyetçi, nationalist; ulusalcılık, milliyetçilik, nationalisme anlamlarındadır. Uluslararası milletlerarası, internationalisme; uluslararasıcı, milletlerarasıcı, internationalist; ulus-

lararasıcılık milletlerarasıcılık, internationalisme anlamındadır.

Ulus kavramının soy, sop, budun, kavim, halk,.. vb. kavramlarla da yakınlığı vardır. Yine · lusun din, dil, ırk, mezhep, sınıf, etnik köken, toprak, kültür... vb. etkenlerle ilişkili olduğu bilinmektedir. Bu durumda ulusu bunlardan hangisiyle, hangileriyle açıklamak doğru olacaktır?

Ulus konusundaki görüşlerimizi 1989'da "Promete Yayınları"nca yayınlanan "AET'li Bilimsel Sosyalistlere Çağrı" yapıtımızın 72. s.da da yer alan Erdal İnönü'ye gönderdiğimiz 03.02.1989 tarihli mektupta şöyle belirtmiştik.

"Bize göre ulus, din, dil, mezhep, sınıf coğrafyasal olarak değil, tarihsel olarak ele alınmalıdır. Ulus; din, dil, mezhep, sınıf, ırk, etnik köken, toprak, kültür... vb. birliğine sahip bir varlıktır. Bu varlık merkezî devlet yoluyla gerçekleştirilen bir sivil toplumun en önemli üstyapı öğesidir. Ulus tarihsel olduğu kadar toplumsaldır da. Tarihsellik dönemselliği, toplumsallık da sınıfsallığı içerir. Böylece ulus, din, dil, mezhep, sınıf, ırk, etnik köken, toprak, kültür... vb. de dönemsel ve sınıfsal özelliktedir. Din ve dil, dönemsel ve sınıfsal olduğuna göre Türkiye'de belli bir dönemde (1987-1992) kitlede (fukarai kâsibe) din layikliğe, dil de yazıya dönüşecektir. Bu yazı fonetik abeceye değil, ideografik abeceye dayanan bir yazı olacaktır." Yine din ve dildeki bu değişime koşut olarak diğer öğeler de önemlerini yitireceklerdir.

Türkiye'de kurulu düzene karşı olan, kurulu düzeni değiştirmek isteyenlerin bir bölümü emeğe dayanarak (TBKP, TKP, TİP, TSİP, TEP .... vb. başında "Türkiye" sözcüğü bulunan kuruluşlar), bir bölümü dine ve milliyete dayanarak (Millî Nizam Partisi, Millî Selâmet Partisi, Millî Hareket Partisi, Milliyetçi Çalışma Partisi... vb. başında "Millî" sözcüğü bulunan kuruluşlar) düzen değişikliği istemektedirler. Bu kuruluşlardan bazıları gerçekten

düzen değişikliğinden yanadır. Fakat bu isteğini saklı tutmaktadır. Bazıları da gerçekte düzen değişikliğinden yana olmadığı halde, düzeni değiştirmekten yana görünmektedir. Her iki durumda da yapılan "takiye"dir.

Biz Türk ya da Türkiye sosyalizminden değil, Sosyalist Enternasyonalin, sosyalizmi Türkiye'de nasıl gördüğü, sosyalizmin Türkiye'deki gelişimi için nasıl davranılması gerektiği konusundaki görüşleriyle ilgiliyiz. Bu nedenledir ki 1976 da yayınladığımız yapıtımıza da Türk ya da Türkiye ile başlayan bir ad değil, "Türkiye'de Sosyalizmin Teorik Sorunları" adını koymuştuk. Yine Alaattin Tiritoğlu arkadaşımızın genel sekreterliğini yaptığı partinin adı da yalnızca "Sosyalist Parti"ydi ve parti tüzüğü de SFİO (İşçi Enternasyonali Fransa Seksiyonu)nun tüzüğünün aynısıydı.

Biz, ulus, ulusallık, uluslararasıcılık, azınlık, şovenizm, din, dil konularında 1977 de yayınladığımız "Devlet Politikası" yapıtımızda da görüşlerimizi şöyle açıklamıştık. Yapıtımızın 43-45.s. da "Günümüzde dünyanın hiçbir yerinde herhangi bir devlet sınırları içindeki insanların aynı dili konuşmaları, aynı dinden, aynı ırktan, aynı mezhepten, aynı sınıftan, aynı etnik kökenden, aynı kültürden olmaları, aynı toprakta oturmaları beklenemez. Farklılıkları olduğu kesindir. Bu farklı durumların oluşu egemen bir ulus ve ezilen uluslar olgusunu doğurmaktadır. Egemen ulus olgusu devletin resmî bir dininin, resmî bir dilinin olmasındandır. Egemen ulus denince akla devletin, resmî dininden olan, devletin resmî dilini konuşan insan kategorisi gelir. Oysa layikliğin yaygınlaşması sonucu devletin artık resmî dini yoktur, varsa eğer bireylerin dini vardır. Fakat buna karşın eskiden kalma bir alışkanlıkla layik ülkelerde de dolaylı olarak bir devlet dini söz konusudur. Örneğin Türkiye layik olmakla birlikte devletin dolaylı olarak bir dini vardır. Bu din de inançta imam Maturîdî, eylemde imam Hanefî'yi esas alan İslâm dini-

dir. Bu nitelikte olmayanlar yani alevîler, nuseyrîler dinsel azınlık sayılırlar. Biz dolaylı ya da dolaysız devletin bir dini olması gerektiği görüşünü doğru bulmayız. Devletin dini olmamalıdır, devlet bireylerin dinine hiçbir biçimde karışmamalıdır. Böylece dinsel azınlıklar sorunu çözümlenmiş olur.

Devletin bir de resmî dili vardır. Resmî dili konuşmayanlar azınlık sayılır, özel işlemlere uğratılır. Yukarıda dinsel azınlıklar sorununu ele alırken devletin dini olmazsa bu sorunun çözümlenebileceğini açıklamıştık. Dil sorunu da, din sorununda olduğu gibi çözümlenebilir mi? Başka deyişle devletin resmî dili olmazsa dil sorunu çözümlenebilir mi? Devletin resmî dilinin olmaması olanaklı mı? Bu sorununu yanıtını "evet" olarak vereceğiz. Dil sorununun çözümünde çeşitli seçenekler vardır. İlk seçenek, bütün dünya ulusları için geçerli bir dili, "esperanto"yu, bütün ulusların dili olarak düşünmek, ikinci seçenek de bireylerin devletle diledikleri dilden anlaşabilmelerine olanak tanımaktır. Biz bu iki seçeneği de yerinde bulmuyoruz. Devletin resmî dili değil, resmî yazısı önemlidir. Devletin bireylerle olan ilişkileri sözle değil, yazı iledir. Öyleyse düşünceleri anlatacak tek bir evrensel yazı bulmak gerekir ki, sorunun tek çözümü de budur. Acaba bu nasıl geçekleştirilebilir? Ayrıntıya girmeden görüşlerimizi belirtelim. Bugün geçerli olan yazıların hemen hepsi sesçil (fonetik) abeceye dayanır. Her ulus farklı dille konuştuğu için yazısı da farklıdır. Gerçi yazılarının harfleri aynıdır, fakat sesleri ayrıdır. Biz sese dayalı bir abece değil, ideografik abecenin uygulanması durumunda bütün insanların konuşmada yine anlaşamayacaklarına, fakat yazıda anlaşacaklarına inanıyoruz.

Şimdi de ulusalcılık, uluslararasıcılık, şovenizm konularındaki görüşlerimizi açıklayalım.

Türkiye'deki sosyalistlerin büyük bir bölümü sosyalizmi kendi ulusu için düşünmekte, kendi ulusunun sömü-

rülmesini istememekte, fakat kendi ulusunun diğer ulusları sömürmesine göz yummaktadır. Başka deyişle Türkiye'deki sosyalistlerin bir bölümü yalnızca Türkler arasında bir sosyalizm, bir bölümü yalnızca Kürtler arasında bir sosyalizm, yine bunlar gibi bazı sosyalistler de başka uluslar için bir sosyalizm istemektedirler. Bunların sosyalistliği sosyal şovenizmdir, nasyonal komünizmdir.

Osmanlı ülkesine sosyalistlik Parvüs Efendi yoluyla Çarlık Rusyası'nı parçalamak düşüncesiyle girmiştir. Bu sosyalistlik bir nasyonal sosyalistlik ya da nasyonal komünistlik biçiminde bir sosyal şovenizmdir. Bütün Türkleri bir bayrak altında toplamak ve bütün Türklere eşit bir yaşam düzeyi sağlamak söz konusu edilmiştir. Bu görüşün Türkler arasındaki idelogu Prof. Hüseyinzade Ali Turan'dır. Ancak 1. Dünya Savaşı sonlarında 14 Temmuz 1919 da toplanan 2. enternasyonalda bir bildiri sunan Hüseyinzade Ali Turan artık Türk ulusunu bir bayrak altında toplamak ve Türkler arasında sosyalizmi gerçekleştirmek yerine Osmanlı ülkesindeki çeşitli ulusların bir Osmanlı Federatif Sosyalist Devleti kurulması tezini önermişti. Hüseyinzade Ali'nin bu bildirisine İngiliz İşçi Partisi temsilcisi karşı çıkmış ve Osmanlı ülkesindeki ulusların ayrı ayrı bağımsız birer sosyalist devlet haline dönüşmelerini (self-determination) bir sosyalist federasyonda birleşmelerini önermiştir. Bizim için çok önemli olan bu bildiri ve bu bildiri üzerine yapılan görüşmelerin Türk kamuoyunca yakından bilinmesinde büyük yarar vardır. Çalışmalarının hayranı ve takdirkârı olduğum Selim İlkin ve Yerasimos'tan bu bildiriyi ve yapılan tartışmaları yayınlamasını beklemek hakkımızdır.

ADA AVRUPASI VE KARA AVRUPASI SOSYALİZMLERİ

Türkiye'de sosyalizmin doğuşu, Avrupa'ya bağlı olarak gelişmiştir. Sosyalizmin Avrupa'daki doğuşu da Kara Avrupası'na bağlı olmuştur. Kara Avrupası'nda sosya-

lizm ise Kuzey Amerika'da sosyalizmin gelişmesine bağlanır. Kuzey Amerika'da İngilizler ve Kara Avrupalı'lar önceleri eşit durumdaydılar. Zamanla İngilizler Kara Avrupalı'lara üstünlük sağladı. Mac Bill yasalarını çıkararak Kara Avrupalı'ları Amerikadan uzaklaştırdılar. Bunun üzerine Kara Avrupalı'lar Drach Nach Osten (Doğuya Doğru) politikası gereği Hindistan'a doğru yayıldılar.

Hindistan'ı tehlikede gören Ada Avrupası da Almanya ile Hindistan arasındaki bölgede küçük devletler kurulmasını öngördü. Bu politika 1917 Ekim Devrimi'ne kadar sürdü. Ekim Devrimi üzerine Ada Avrupası küçük devletler politikasından vazgeçti. Sovyetlerle anlaşma yolları aradı.

Bu anlaşmanın gerçekleşebilmesi için Sovyetler Birliği'yle Ada Avrupası arasında bir tampon bölgenin bulunması zorunluğu vardı. Bu tampon bölgede (Finlandiya, Estonya, Letonya, Litvanya, kısmen Polonya) "bund sosyalizmi" doğdu. Ada Avrupası Atlas Okyanusu'ndan Boğazlar'a kadar olan bölgedir. Kara Avrupası ise Almanya'dan Hindistan'a kadar olan bölgedir. Bu iki Avrupa bölgesinde Balkanlar ve Türkiye'nin Trakya bölümü ortaktır. Buna karşılık Kara Avrupası Balkanlar ve Trakya yanında Anadolu'yu da Kara Avrupasından saymaktadır.

Ada Avrupası ayrıca Baltık Denizi'nden Ural Dağlarına kadar olan bölgeyi, Kara Avrupası da Baltık Denizi'nden Japonya'ya kadar olan bölgeyi kendi sınırları içinde saymaktadır. Sovyetler Birliği'nin Avrupa bölümü hem Ada, hem de Kara Avrupası için ortaktır. Sovyetler Birliği'nin Asya bölümü ise Kara Avrupası görüşünde olanlarca Kara Avrupası sınırları içinde kabul edilmektedir. Sovyetler Birliği Kara Avrupası görüşünü savunursa en azından ülkesinin Asya bölümünün yazgısını belirleyebilir. Yine Türkiye de Kara Avrupası görüşünü savunursa en azından ülkesinin Anadolu Bölümünün yazgısını belirleyebilir. Ada Avrupası kendi sınırları saydığı bölgede bü-

yük ve güçlü devletler istemez. Parçalanmış, küçülmüş, yerel özyönetimler ister. Başka deyişle Titoculuğun gelişmesini.

Buna karşılık Kara Avrupası Almanya'dan Hindistan'a kadar olan kendi güç bölgesinde güçlü, büyük devletlerin bulunmasını ister. Bu nedenle Solvereine (Gümrük Birliği) ile ulusal kurtuluşçuluk (irredantizm)tan yanadır.

Ada Avrupası politikası Almanya'nın komşularıyla ilişkisini kesmek için Avusturya ve Polonya sosyalizmlerini yarattı. Bu sosyalizmler yoluyla Kara Avrupasının komşularıyla ilişkisini kesti.

Ada Avrupasıyla Kara Avrupasının çatışması sonucu Ada Avrupası bir taraftan Avusturya sosyalizmi yoluyla Kara Avrupasının Hindistan'a inmesini önlerken bir taraftan da Lenin yoluyla Doğu Avrupa'nın Kara Avrupasıyla ilişkisini kesmeye yöneldi. Bu politikanın Avusturya sosyalizmi yoluyla olan uygulaması BBB (Berlin-Bizans-Bombay) yolunu, Lenin yoluyla olan uygulaması ise KKK (Kale (Dunkerk)- Kahire- Kalküta) yolunu oluşturdu. KKK yolu gerçekte bolşeviklerin Ekim Devrimini kendi sınırları içinde tutmaları, dışarı taşırmamaları koşulu karşılığında Ada Avrupasının Sovyetler'de makina yapan makina fabrikalarının kurulmasını kabul etmesidir. Bu da bize makina yapan makina fabrikaları olan ülkelerde sosyalizmin gelişebileceğini, tek ülkede sosyalizmin gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Bu görüşü Lenin-Stalin öneriyordu. Buna karşılık Troçkiciler, makina yapan makina sanayisine sahip Kara Avrupasındaki işçilerle anlaşarak ve Sovyetler'i onların yönetimine bırakarak sosyalizmi kurmak istiyordu. Hem Lenin-Stalin yanlıları, hem de Troçki yanlıları sosyalizmi tüm dünyada kurmak istiyorlardı. Makina yapan makina sanayileri bulunan ülkeler ile Doğu Avrupa arasında kalan ülkeler Troçki görüşüne cephe aldılar. Doğu Avrupa'yla Kara Avru-

pasının birleşmesini önlediler. Troçki'nin görüşü geçersiz duruma getirildi. Troçkici'ler Sovyetler'de etkinliklerini yitirdiler. Lenin- Stalinci'ler fabrika yapan fabrika sanayisini kurmak, Akdenizi bir göl haline getirmek, Kara Avrupasının Ada Avrupasıyla ilişkisini kesmek yoluyla dünya sosyalizmini kurmak istiyorlardı.

2. Dünya Savaşı'nın çıkması, Balkanlar'da Tito örneği küçük, yerel özyönetimler oluşturulması, İran'da İslâm Federatif Cumhuriyeti'nin kurulması, Afganistan'dan Pakistan üzerinden Hindistan'a inme politikasının son bulması, iki Yemen Devletinin birleşmesi, Kuzey Afrika'daki gerillacılığın son bulması, Cebelitarık ve Mendep Boğazları'nın açık tutularak Akdeniz'in göl olmaktan çıkarılması... vb. gerçekler Sovyetler'de fabrika yapan fabrika kurulmasıyla sosyalizmin kurulamayacağı, tek ülkede sosyalizmin gerçekleşemeyeceği anlaşılmış oldu. Bugün yapılacak olan hem sanayileşmek, hem Kara Avrupasıyla hem de tampon bölge uluslarıyla bütünleşmektir.

KOMÜNİSTLİK VE KOMÜNALİSTLİK İLE SOSYALİSTLİK VE DEMOKRATLIK

Komünistlikle komünalistlik arasındaki fark, son incelemede temsilî demokrasiyle katılımcı demokrasi arasındaki farktır. Komünistlik temsilî demokrasidir, komünalistlik ise katılımcı demokrasi. Komünistlik 1871 de parlamento yoluyla hareket etmekti. Komünalistlik ise yerel yönetimlerle, belediyelerle hareket etmekti. Gerçekte 1871 deki Paris Komünü, adından da anlaşılacağı gibi bir komünist hareket değil, komünalist bir hareketti. Fransa, Belçika, Hollanda... vb. ülkelerde komün belediye anlamında kullanılmaktadır. Komünalistlik belediyecilik anlamındadır ve bugün bu anlama gelmek üzere münisipalizm sözcüğü kullanılmaktadır.

Komünizm 19. yy. da pazara göre değil, insan gereksinimlerine göre kurulan düzen demektir. İnsan gereksi-

nimlerine göre kurulan düzen bizi temsilî demokrasiye götürür. Komünalizm de insan gereksinimlerini karşılamaya yönelik bir düzendir, ancak bunda katılımcı demokrasi vardır. Komünizm soyut insanı, komünalizm somut insanı ölçü alır.

Komünizmde temsilî demokrasi ikiye ayrılır. Biri saltık soyut diğeri de görece soyut insan gereksinimlerini karşılamaya yönelik temsilî demokrasi. Biri olgu olarak (görece soyut) diğeri de kavram olarak (salt soyut) temsilî demokrasi.

Sosyalistlik, salt soyut insanın gereksinimlerini dikkate alır. Demokratlık ise görece soyut insanın -pazara göre- gereksinimlerini dikkate alır.

BİRLEŞİK KOMÜNİSTLİK VE SOSYALİST BİREŞİMCİLİK

Biz bu çalışmamızda kapitalizmin aksaklıklarını giderecek birleşik komünizmle birlikçi sosyalizmden, bizim birlikçi sosyalizmden yana olduğumuzu belirtecek ve çözüm önerilerimizi sunacağız.

Biz kapitalizmden komünizme, sosyalizme uğramadan geçilmesinden yana değiliz. Ama kapitalizmin aşılmasından yanayız. Biz bu aşmayı önce sosyalizmi kurmak, sonra komünizme geçmek yoluyla gerçekleştirmekten yanayız. Bize göre sosyalizme geçmeden komünizme ulaşmak istemek anarşizmdir. Kapitalizmden sosyalizme uğramadan komünizme geçmek isteyenler arasından nitel değil, nicel farklar vardır. Bu nedenle bunlar kolayca anlaşabilir ve birleşebilirler. Nitekim bu görüşte olanlar bugün birleşik bir komünist partisinde toplanmışlardır. Bizim bu görüşte olanlarla aramızda hem nitel hem de nicel farklar vardır. Bu nedenle anlaşmamız zordur.

Öte yandan kapitalizmi sosyalizm aracılığıyla aşmak isteyenler de birtürden değildir. Bunlardan bir bölümü öznel özdekçi, bir bölümü de nesnel gerçekçidir. Bu ay-

rım nitel bir ayrım olmayıp yalnızca nicel bir ayrım olduğundan kapitalizmi sosyalizm aracılığıyla aşmak isteyenler kolayca anlaşabilirler. Bunlar birleşik komünizmden değil, sosyalist birlikçilikten yanadır.

Biz kapitalizmi sosyalizm aracılığıyla aşmaktan yana olduğumuz için sosyalist birlikçiyiz.

Sınıflı bir toplumda toprak özel mülkiyettedir. Özel mülkiyet ya gerçek kişilerde ya da tüzel kişilerdedir. Tüzel kişilerdeki mülkiyet ya kamusal nitelikte, ya da özel kişilerce kurulan tüzel kişilikler mülkiyetidir. Kamusal nitelikteki mülkiyet kolektif, komünist mülkiyettir. Buna müşterek mülkiyet de denir. Özel kişilerce kurulan tüzel kişilikler mülkiyetine, sosyalist mülkiyet, kooperatif mülkiyet, anonim ortaklık da denir. Bunun diğer adı iştirak halinde mülkiyettir. İştirak halindeki mülkiyetin tüm biçimleri özel mülkiyettir.

Müşterek mülkiyetle iştirak halindeki (özel mülkiyet) mülkiyet arasındaki fark irtifak hakkının, işletme hakkının, komşu hakkının, önalım (şuf'a) hakkının, ortaklığın giderilmesi (izale-i şuyû) hakkının yalnız iştirak halindeki mülkiyette bulunması, müşterek mülkiyette bulunmamasıdır. İştirak halindeki mülkiyetteki bu haklar özel (bireysel) mülkiyete dönüştürülebilir.

Bizde toprak mülkiyeti Tanzimat Fermanı'yla başlar. Bu da "Batılılaşma" hareketinin başlangıcıdır. Batılılaşma hareketi Mustafa Reşit Paşa'yla birlikte düşünülür. Oysa onun rolü ikinci derecededir. Birinci rol Hüsrev Paşa, Ağa Hüseyin Paşa'nındır. Tanzimat'tan önce daha birçok hareket olmuştur. Bunlar arasında en önemlileri 1825 Vaka-i Hayriye (Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, Bektaşiliğin yasadışı sayılması) 1804 Sened-i İttifak (Padişahın yetkilerinin bazılarından vazgeçer görünmesi), 1831 Sipahi Ocağına bağlı tımarlı sipahinin kaldırılmasıdır.

Hüsrev Paşa yüz yaşından fazla yaşamış, Nakşibendi

tarikatındandır. Hiç evlenmemiştir. Köle pazarından satın aldığı oğlanlardan Prens Sabahattin'in babası Damat Mahmut Paşa, Halil Hamit Paşa, Tunus'lu Hayrettin Paşa vb. otuz beş tanesi paşalığa yükselmişlerdir. Bektaşilik kaldırılmış, fakat bu kez Tarik-i Nazenin adıyla Nakşibendilik içinde yaşamıştır. Her Bektaşi tekkesine bir cami yaptırılarak Bektaşilik sünnileştirilmeye çalışılmıştır. Bu camilere de Nakşibendi imamlar verilmiştir. Osmanlı Vakıf Defterlerinde Bektaşi tekkeleri hep sünni Nakşibendi tekkeleri olarak gösterilmiştir. Bektaşi tekkeleri yakılmış, yıkılmıştır. Bu durum 1826 da başlamış 1839 da son bulmuştur. 1839-1848 de ilk dönemine uygun yaşamış, 1848 de Avrupa'dan kaçan sosyalistlerin hemen hepsi Bektaşiliğe yönelmişlerdir. Bülbül operası yazarı Macar Ali Rıfat Bey Bektaşiliğe eğilim göstermiş ve Bektaşilik sosyalist bir yön almıştır. Oğlu Samih Rıfat Türkiye'nin tanınmış dilcilerindendir.

Tanzimat Fermanıyla toprakta özel mülkiyet kabul edilmiş, kamu toprakları üst bürokratlarca özel mülkiyetlerine geçirilmiştir. Böylece bizde biri Mustafa Reşit Paşa hareketiyle başlayan kamu topraklarının özel kişilerce paylaşılması, Bektaşiliğin gözden düşüp sünniliğin (Nakşibendiliğin) değer kazanması, diğeri de buna karşı olarak Jön Türkler ile Genç Osmanlılar hareketi olmak üzere iki hareket belirdi. Çoğu kişi Jön Türkler ile Genç Osmanlılar'ı aynı grup sayar. Oysa Genç Osmanlılar Batıdaki Jön (Genç) Avrupalı'ların, daha doğrusu Jön İtalyanlar'ın hareketidir. Genç Osmanlılar ise daha çok Mısırlı Fazıl Paşa'nın hareketinin ürünüdür. Bu hareketi Avrupalılar tuttuğu içindir ki bunlar da kendilerini Jön diye göstermişlerdir. Örneğin Arnavut ayrılıkçı (separatist)larından Derviş Hima Genç Osmanlıların Jön Türklere dönüşmesi üzerine Arnavut ayrılıkçılığından vazgeçip Osmanlılardaki Jön Türkler hareketini benimsemiştir. Jön Türkler bir birleşik Avrupa'dan yanaydılar. Federalist ya da konfederalisttiler.

Mustafa Reşit Paşa'nın ölümünden sonra Ali Paşa, Fuat Paşa Tanzimatı sürdürmek istediler. Tanzimata hem Jön Türkler, hem de Genç Osmanlılar karşıydı. Tanzimatçılar kapitalist Avrupa'dan yanaydı. Nitekim Ali Paşa Fransız Medeni Kanunu'nun Türkçeye çevrilip aynen uygulanmasını savunuyordu.

Buna karşılık Jön Türkler ve Genç Osmanlılar ise Türklük ve İslamlıkları saklı kalmak koşuluyla bir Avrupa Birliği kurulmasını savunuyorlardı. Jön Türkler Türklüklerini, Genç Osmanlılar ise İslamlıklarını korumak koşulunu öne sürüyorlardı. Şunu da belirtelim ki İslamlık koşulunda da farklı görüşler vardı. Jön Türklerin ve Genç Osmanlıların İslamlıktaki görüşleri Ehl-i Beyt ve Ehl-i Hak anlayışlarındaydı. Başka deyişle her ikisi de, Tevhid'i başka türlü anlıyordu. Genç Osmanlılar tevhid deyince Tanrının zatının, sıfatının aynı olduğunu, Jön Türkler ise tevhidden halik ile mahlûkun birliğini anlıyorlardı. Tevhid Bektaşilerce öne sürülen bir tezdir. Bu nedenle hem Jön Türkler, hem de Genç Osmanlılar bektaşiydiler. Bektaşi olmaları bunları layik olmaya zorluyordu.

Sened-i İttifak Osmanlı gayrimüslim tüccar sınıfına verilen hakların (hayriye tüccarları sıfatı ve bunun sonuçları) müslüman tüccara da tanınmasını isteme hareketidir. Kapitülasyon adı altında gayrimüslimlere tanınan bu hakların Lozan'da kaldırılması konusu görüşülürken yabancı delegeler "bu hakları kaldırmanıza gerek yok, önemli olan bu hakları kendi yurttaşlarınıza da tanımanızdır" biçiminde konuştular. Her ne kadar bu haklar müslüman tüccara da verildiyse de sonradan padişah sözünde durmayıp bu hakları tanımamıştı.

Sipahi Ocağı merkezi devletin timar adıyla verdiği devlet malına karşılık, savaş zamanı belli sayıda hazır askeri vermeyi kabul edenlerce kurulmuş bir örgüttür. Bu askerlere kapıkulu askeri denirdi. Bu askerlik 1831 de

kaldırıldı. Demek ki Tanzimatın olabilmesi için 1804 Sened-i İttifak, 1825 Yeniçeriliğin kaldırılması yeterli değilmiş. 1831 de Sipahi Ocağının kaldırılması da gerekliymiş ki Tanzimat ancak 1839 da kuruldu.

Sipahi Ocağının kaldırılması konusu Cumhuriyetin kuruluş yıllarında (1921) da ortaya atıldı. Muhittin Birgen'in çıkardığı "Meslek" dergisinde tartışıldı. Çeşitli görüşler ortaya atıldı.

Böylelikle Türkiye'de Kör Ali Bey, Muhittin Birgen, Memduh Şevket Esendal vb. savunduğu toplumun meslek dayanışması ve üretim temelinde bütünleşmesini öngören Meslekî Temsil görüşü (bugünkü anlamda katılımcı demokrasi), bir de buna karşı temsilî demokrasi görüşü belirdi.

Şunu da belirtmekte yarar vardır ki katılımcı demokrasi Kör Ali Bey vb. dan önce de vardı. Mesleki Temsilcilikten önce Uhuvvet, ondan önce de Fütüvvet adlarıyla anılıyordu. Katılımcı demokrasi görüşü yerel yönetimcidir. Federatif ve konfederatif düzenlerin bileşiminden yanadır. Bu düzende merkezi devlet, dış ilişkiler, yurt savunması, ulusal eğitim vb. başında ulusal sözcüğü bulunan işlere bakacaktır. Bu açıdan temsili demokrasiyle aynı niteliktedir. Bunlar dışındaki işler ise yerel yönetimlere bırakılmıştır. Görüldüğü gibi katılımcı demokrasinin adı katılımcı olmakla birlikte bu düzen katılımcı ve temsili demokrasinin karmasıdır. Başka deyişle katılımcı demokrasi kendini yerel yönetimci saysa da bu yönetim gerçekte yerinden (merkezî devlet) yönetimdir.

Eğer merkezi devletin üstlendiği görevler, başka deyişle başına ulusal sözcüğü konmuş görevleri yerel yönetimlere verdiğimizde buna da özyönetim (Titoculuk) denir. Katılımcı demokrasi, katılımcı demokrasi ile temsili demokrasinin karması olduğundan, temsili demokrasiyi de merkezi devlet özümlediğinden, merkezi devletin bir takım görevlerini yerel yönetime devretmiş olması yerel yö-

netimleri katılımcı demokratik duruma getirmez. Kısaca Titoculuk merkezi devlet yönetiminin biçimlerinden biridir.

Günümüzde merkezi devletler iki biçimde belirmektedir. Biri tekelci, uluslararasıcı, finans kapitalin örgütlediği merkezi devletler; öteki de tekelci, uluslararasıcı, çokuluslu finans kapitalin örgütlediği merkezî devletler. İki merkezî devlet biçimi arasındaki fark bazılarının çok uluslu olmasıdır. Çok uluslu merkezi devletler Sovyetler Birliği ile A.B.D. dir. Diğer merkezî devletlere örnek ise İngiltere Krallığı, Federal Almanya, Fransa vb.

MARKSÇI SOSYALİZM VE MARKSÇI KOMÜNİZM

Sosyalistlik iştirak halindeki mülkiyeti (kooperatif mülkiyet) savunmadır. Marksçı sosyalistlikse iştirak halindeki mülkiyetin müşterek mülkiyete (komünist mülkiyet) dönüşmesini sağlamak, iştirak halindeki mülkiyetin bireysel mülkiyete dönüşmesini önlemektir. Buna karşılık komünistlik müşterek mülkiyeti savunmadır. Marksçı komünistlikse müşterek mülkiyeti savunarak toplumun, iştirak halindeki mülkiyetten müşterek mülkiyete geçmesini sağlamaktır.

MARKSÇI SOSYAL DEMOKRATLIK VE MARKSÇI OLMAYAN SOSYAL DEMOKRATLIK

Marksçı sosyal demokratlık, Marksçı komünizme, Marksçı sosyalizmden temsilî demokrasi yoluyla (parlamento, seçim) gitmektir. Marksçı olmayan sosyal demokratlık ise Marksçı komünizme, Marksçı olmayan sosyalizmden katılımcı demokrasi (sovyet, etajenero) gitmektir.

Biz "Marksçı Solun Birliği" adlı bu incelememizi Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik, politik, ideolojik bunalımın çözümlenmesiyle ilgili görüşlerimizi sunmak amacıyla hazırladık. Ayrıca görüşlerimizi yansıtır bir

mektubu da Bakırköy postanesinin 16 Nisan 1990 tarih ve 9668 sayılı alındısıyla Cumhuriyet Gazetesi'ne göndermiştik. Mektubumuz bugüne kadar yayınlanmadığı için mektuptaki görüşlerimizi daha ayrıntılı biçimde içeren bu incelememizi hazırladık. Bu mektubumuzu da incelememizin sonunda yayınlıyoruz.

Yine "Birlik Tartışmaları Düzenleme Kurulu"nun düzenlediği toplantılardan birinde Marksçı solun birliğinin sağlanmasıyla ilgili görüşlerimizi yansıtır 07.04.1990 tarihli bir yazıyı Düzenleme Kurulu Başkanlığı'na sunmuştuk. Bu yazıyı da eleştirilerinize sunuyoruz.

Abidin Nesimi
Rüzgarlı Bahçe Sok.
Park Apt. Daire 10
Tel: 571 00 94
Bakırköy

Sayın Hasan Cemal,

Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü,

14 Nisan 1990 tarihli gazetenizin 15. sayfasında "Marksist Solda Yeni Parti Arayışı" başlıklı haberiniz ile bazı marksistlerin görüşleri yayınlandı. Bu görüşlerde bazı eksiklerin olduğu kanısındayım. Bunlar da kısaca şu noktalardadır.

Yasallıkla meşruluk, yasal partiyle yasal olmayan parti, devletle hükümet, ödev ve sorumlulukla hak ve özgürlük, marksist sosyalizm ile marksist komünizm, Marksçı sosyal demokratlık ile Marksçı olmayan sosyal demokratlık.

Yasallıkla meşruluk: Yasallık devlete, meşruluk ise topluma özgü niteliklerdir. Buna göre devlet, toplum üzerine kurulduğundan yasallık da ancak meşruluk üzerine

kurulabilir. Burjuva hukukunda ise toplum devlet üzerine kuruludur, meşruluk yasallık üzerindedir.

Yasal partiyle yasal olmayan parti: Türkiye'de yasal parti "Medenî Kanun"a göre kurulan partidir. Bu partinin devletçe tescili zorunlu değildir. "Medenî Kanun"da tescil ancak ekonomik örgütler için sözkonusudur. Kapitalist Avrupada yasal parti - yasal olmayan parti ayrımı yoktur. Bizde böyle bir ayrımın yapılabilmesinin nedeni "Cemiyetler Kanunu"nda yasallık kazanabilmesi için partinin tescil zorunluluğunun olmasıdır. İki yasa arasındaki çelişki, "Cemiyetler Kanunü"ndan tescil zorunluluğunu kaldırıp "Cemiyetler Kanunu"nu "Medenî Kanun"a uydurmakla giderilebilir. Kapitalist Avrupada yasalar arasında çelişki olduğunda sonraki yasa esas alınır. Çünkü orada son yasa, önceki yasanın eksiklerini giderir biçimde çıkmaktadır. Oysa bizde tersi olmuştur. Biz bu ilkeye değil, Türkiye'deki uygulanışına karşıyız.

Devletle hükümet: Devlet anayasayla, hükümet ise dönemsel seçimlerle, parlamentoda çoğunluğu sağlayan partilerce belirlenir. Kapitalist Avrupada cumhuriyet bir devlet düzeni değil, bir hükümet biçimidir. Bizde ise cumhuriyet bir devlet düzenidir. Kapitalist Avrupada cumhuriyetin nitelikleri anayasayla değil, hükümeti kuran parti ya da partilerce belirlenir. Eğer biz de Avrupa gibi cumhuriyeti bir hükümet biçimi olarak anlarsak, o zaman anayasamızdan Türkiye Cumhuriyetinin demokratiklik, ulusallık, layiklik, sosyallik, hukuksallık niteliklerinden yalnızca demokratikliği devlet niteliği olarak korumamız, diğerlerini ise hükümet nitelikleri olarak kabul etmemiz yeterli olacaktır.

Ödev ve sorumluluk ile hak ve özgürlük: Kapitalist Avrupada ödev deyince akla, buyruklar gelir. Buyruğu toplumun kurduğu devlet koyar. Buyruğun yerine getirilmemesi sorumluluğu gerektirir. Buyruğun gereğini yerine getirmeyen, kendine karşı -devlete değil- sorumluluğunu yerine getirmemiş sayılır. Hakta ise bir sorumluluk yoktur.

Kişi özgürdür. Bu nedenle Avrupada insan hak ve özgürlükleri söz konusudur, ödev ve sorumlulukları değil. Bizde ise durum yine yasal partiyle yasal olmayan parti sorununda olduğu gibi Avrupadaki durumun tersidir. Bizde demokrasi katılımcı değil, temsilîdir. Bu temsilî oluş bile eksiktir. Demokrasimiz nisbî temsil niteliğindedir. Fakat bu nisbî temsil bile siyasaldır, ulusal değil.

Marksist sosyalizm ile marksist komünizm: Sosyalistlik iştirak halindeki mülkiyeti (kooperatif mülkiyet) savunmadır. Marksist sosyalistlikse iştirak halindeki mülkiyetin müşterek mülkiyete (komünist mülkiyet) dönüşmesini sağlamak, iştirak halindeki mülkiyetin bireysel mülkiyete dönüşmesini önlemektir. Buna karşılık komünistlik müşterek mülkiyeti savunmadır. Marksist komünistlikse müşterek mülkiyeti savunarak toplumun, iştirak halindeki mülkiyetten müşterek mülkiyete geçmesini sağlamaktır.

Marksçı sosyal demokratlık ile Marksçı olmayan sosyal demokratlık: Marksçı sosyal demokratlık, Marksçı komünizme, Marksçı sosyalizmden temsilî demokrasi yoluyla (parlamento, seçim) gitmektir. Marksçı olmayan sosyal demokratlık ise, Marksçı komünizme katılımcı demokrasi yoluyla (sovyet, etajenero) gitmektir.

Sayın Hasan Cemal,

Bu görüşlerimizin gazetenizde yayınlanmasında ilginizi bekler, saygılarımı sunarım.

Abidin Nesimi

BİRLİK TARTIŞMALARI DÜZENLEME KURULU BAŞKANLIĞINA
07.04.1990

Türkiye'de Marksçı solda birlik sağlamak amacıyla düzenlemekte olduğunuz toplantılarla ilgili olarak, 06.04.1990 da Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanan ilanınızla tartışmalara katılanların görüşlerini yazılı olarak bildirmelerini istemiştiniz. Ben de görüşlerimi bu yazımla bildiriyorum.

İstanbul, Beşiktaş Anıl Düğün Salonu'ndaki toplantıların müşterek mülkiyeti savunan Birleşik Komünistler arasında değil, iştirak halindeki mülkiyeti savunan Sosyalist Birlikçiler arasında olacağı bildiriliyordu. Bizce bu toplantılara müşterek mülkiyetten iştirak halindeki mülkiyete geçmeyi savunanlar değil, bireysel mülkiyetten iştirak halindeki mülkiyete geçişi savunanlar katılmaktadır.

Başka deyişle bu toplantılara iştirak halindeki mülkiyeti (sosyalist mülkiyet) savunan ve bunu sivil toplumun meşruiyeti doğrultusunda ve merkezî devletin yasaları güvencesinde gerçekleştirmek isteyenlerle, sivil toplumun meşruiyeti doğrultusunda fakat merkezî devletin yasaları güvencesinde değil, merkezî devletin yasaları karşısında olanlar katılmaktadır. İkinci gruptakiler merkezî devletin düşmanlığını üzerlerine çekmemeleri ve özellikle de merkezî devletin düşmanlığına açık kimseler için tehlike olmalarını önlemek amacıyla yasallıktan yana bir tavır takınacaklardır. Bu durumda bu toplantılara bireysel mülkiyetten iştirak halindeki mülkiyete sivil toplumun meşruiyeti ve merkezî devletin yasaları güvencesinde olanlar katılmakta, merkezî devletin yasaları karşısında olanlar katılmamaktadır denebilir.

Oysa 02. 04. 1990 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde sosyalistler arasındaki toplantılarda iki görüşün belirdiğini, bu görüşlerden birinin devrimci bir parti kurmak, diğerinin de sosyalist bir blok oluşturmak olduğunu okuduk. İster parti isterse blok olsun her ikisinin de sivil toplumun meşruiyeti ve merkezî devletin yasaları güvencesinde, bireysel mülkiyetten iştirak halindeki mülkiyete geçiş anlamında düşünülmesi gerekir. Böyle düşünüldüğünde parti ile blok da aynı nitelikte olur.

Sivil toplumun meşruiyeti ve merkezî devletin yasalarınının güvencesindeki bir eylemin iki anlamı vardır. Biri Ada Avrupasının, diğeri de Kara Avrupasının görüşü.

Ada Avrupası ile Kara Avrupası görüşleri arasındaki fark, her birinin Avrupa ve tarih anlayışları farkından ileri gelir.

Ada Avrupasının Avrupa ve tarih anlayışı şudur: Bu görüşü savunanlara göre Avrupa deyince akla, Atlas Okyanusu'ndan Boğazlar'a ve Baltık Denizi'nden Volga ırmağına kadar olan bölge gelir. Bu görüşte olanlar için ise tarih, 1830, 1848, 1871, 1917 Şubat ve son olarak da 1989 eylemleridir. Bu görüştekiler KKK (Kale (Dunkerk), Kahire, Kalküta) çizgisini savunurlar.

Kara Avrupasını savunanlar için Avrupa, Atlas Okyanusu'ndan Türkiye-Balkanlar-Ortadoğu eklemliği yoluyla Hindistan ile Atlas Okyanusu'ndan Büyük Okyanusa kadar olan Avrupa ile Asya'nın bir bölümüdür. Bunların tarih anlayışı ise 1871, 1905, 1917 Ekim Devrimi'dir. Bu görüşte olanlar BBB (Berlin-Bizans-Bombay) çizgisini savunurlar.

Avrupa deyince akla daha çok Kara Avrupası gelmektedir. "Sosyalistler Arası Birlik Tartışmaları"na katılan sosyalistler arasında da bu geçerlidir. Sosyalist Blok kurulmasını savunanların Avrupa anlayışı bu yöndedir. Sosyalist Bloku savunan Nail Satlıgan arkadaşımla bir görüşmemizde bana kendilerinin toplumsallık, sınıfsallık ile dinamiğe içkin görüşlerini Venn eğrileriyle açıkladı. Avrupa görüşünde benim de savunduğum Kara Avrupası görüşünde olduğunu anladım. Tarih anlayışı konusundaysa bir şey söylemedi.

Devrimci bir partiden yana olanlar ise Avrupa ve tarih görüşlerini saklı tutmuşlarsa da Çulhaoğlu arkadaşımın toplantıdaki konuşmasından bunların Avrupa anlayışlarının da benim Avrupa anlayışım doğrultusunda olduğunu anladım.

Sosyalistlerin birliğinin sağlanmasıyla ilgili görüşlerimi yakında yayınlayacağım "Marksçı Solun Birliği" yapıtımla eleştirilerinize sunacağım.

ABİDİN NESİMİ'NİN DİĞER YAYINLARI

1- "Öztürk" adlı yazı. Süfyan Özelli'nin "9 Eylül" kitabı içinde. 1933.
2- Türkiye'nin Tekâmül Hamlesinde Ziya Gökalp. 1940.
3- Sosyalistlere Açık Mektup. 1969.
4- Marksçı Açıdan Kapitalizmin Analizi. 1974 (Habora Yayınevi).
5- Türkiye'de Sosyalizmin Teorik Sorunları. 1976 (Yücel Yayınevi).
6- Yılların İçinden. 1977 (Gözlem Yayınevi).
7- Nazım Hikmet Mi, Benerci Mi? 1977 (Yücel Yayınevi).
8- Devlet Politikası. 1977.
9- TKP de Anılar ve Değerlendirmeler. 1979 (Promete Yayınları).
10- Türkiye Avrupa Topluluğunda. 1989 (Habora Yayınevi).
11- AET'li Bilimsel Sosyalistlere Çağrı. 1989 (Promete Yayınları).
12- Beşer, Yeni Yolda-Yeni Dünyada Birlik... vb. dergiler.
13- Gazete ve dergilerdeki yazıları.

PROMETE YAYINLARINDAN ÇIKACAK YAPITLAR

1- "Tarihî Maddeciliğe Reddiye"ye Karşı.
2- Tanıdıklarımı Tanıtıyorum.
3- Sahte ve Gerçek Marksçılığın Felsefe Kökeni.
4- Eleştiri Ve Özeleştiri.
5- Türkiye'de Kurtuluş Savaşı.
6- Marksçı Açıdan Kapitalizmin Analizi (yeni baskı).
7- Merkezî Devlet Ve Sivil Toplum.
8- Alevîlik Ve Bektaşîlik.
9- Doğu Anadolu'nun Tarihsel Ve Etnik Sorunları.
10- Türkiye'li Sosyalistler İçin Eylem Kılavuzu.

ABİDİN NESİMİ

Resmî kayıtlara göre Hicrî-Şemsî 1325, Hicrî-Kamerî 1327'de İstanbul'da doğdu. Bu tarih 1909'dur. Gerçekte Kiğı (Bingöl)'da doğmuş olmasına karşın o yıllarda nüfus cüzdanının verildiği yer doğum yeri olarak gösteriliyordu.

Yüksek Mühendis Mektebi'ni bitirdi. Bayındırlık Bakanlığı'nda ve serbest olarak çalıştı.

Toplumsal görüşlerinin oluşum süreci, dinin akla uygunluğu, aksiyomatik, eytişimsel özdekçilik doğrultusunu izlemiştir. Dinin akla uygunluğu görüşünü yaşama geçirecek bir tekke, aksiyomatiği yaşama geçirecek bir dernek, eytişimsel özdekçiliği yaşama geçirecek bir siyasal parti ortamı bulamamıştır. Bununla birlikte yasadışılığı da savunmamıştır.

Yüksek Mühendis Mektebi Talebe Cemiyeti Başkanlığı, Millî Türk Talebe Birliği genel sekreterliği yapmıştır. Yeni Gidiş, Yeni Yol, Beşer, Yeni Yolda-Yeni Dünyada Birlik dergilerini çıkarmış; Birlik, Bütün, Yolların Sesi, Şes, Yeni Ses, Dönem, Toplum, Doğa Ve Bilim, Yeni Adımlar, Edebiyat 81... vb. dergilerde; Hakimiyet, Vatan, Akın... vb. gazetelerde yazıları yayınlanmıştır. Dokuz Eylül, Türkiye'nin Tekâmül Hamlesinde Ziya Gökalp, Sosyalistlere Açık Mektup, Marksçı Açıdan Kapitalizmin Analizi, Türkiye'de Sosyalizmin Teorik Sorunları, Yılların İçinden, Türkiye Komünist Partisi'nde Anılar Ve Değerlendirmeler, Nazım Hikmet Mi Benerci Mi?, Devlet Politikası, Türkiye Avrupa Topluluğunda, AET'li Bilimsel Sosyalistlere Çağrı adlı yapıtları yayınlanmıştır.

Bugün eytişimsel özdekçiliği savunan Abidin Nesimi'ye göre eytişimsel özdekçilik, Klasik Alman Felsefesi'nin (Kant), Klasik Fransız Sosyalizmi'nin (Comte), Klasik İngiliz Ekonomi Politiği'nin (Adam Smith-Ricardo) bireşimidir. Bu bireşim bunların 19. ve 20. yy.daki bireşimi değil, 21. yy.daki bireşimidir. Bu bireşimle önce Avrupa Sosyalizmi, sonra da dünya komünizmi gerçekleşecektir.

PROMETE YAYINLARI